

სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის
კომერციული ოპერატორი“

2021 წლის ფინანსური
ანგარიშგება

სარჩევი

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა	3
ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება	6
მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება	7
საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება	8
ფულადი ნაკადების ანგარიშგება	9
ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები	10

შპს "KPMG Georgia"

მე-5 სართული, GMT პლაზა

მთაწმინდის რაიონი, თავისუფლების მოედანი N4 (ნაკვეთი 66/4)

თბილისი, საქართველო 0105

IN 404437695

ტელეფონი +995 322 93 5713

ინტერნეტი: www.kpmg.ge

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორის“ დირექტორთა საბჭოს და აქციონერს

მოსაზრება

ჩვენ ჩავატარეთ სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორის“ (შემდგომში „კომპანია“) ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც შედგება 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მომზადებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებისგან, აღნიშნული თარიღით დამთავრებული წლის მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგების, საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგებისა და ფულადი ნაკადების ანგარიშგებისგან, ასევე ფინანსურ ანგარიშგებაზე თანდართული შენიშვნებისგან, მათ შორის ყველა მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკის მოკლე მიმოხილვისგან.

ჩვენი აზრით, თანდართული ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს კომპანიის ფინანსურ მდგომარეობას 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე მისი საქმიანობის ფინანსურ შედეგებსა და ფულად ნაკადებს იმ წლისთვის, რომელიც დასრულდა მოცემული თარიღით, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) შესაბამისად.

მოსაზრების საფუძველი

აუდიტს წარვმართავდით აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს-ების) შესაბამისად. ამ სტანდარტებით განსაზღვრული ჩვენი პასუხისმგებლობა დეტალურად აღწერილია ჩვენი დასკვნის „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“-ნაწილში. ჩვენ დამოუკიდებელი ვართ კომპანიისგან ბუღალტერთა ეთიკის სტანდარტების საერთაშორისო საბჭოს (ბესს) პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის კოდექსისა (დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტების ჩათვლით) და იმ ეთიკური ნორმების შესაბამისად, რომლებიც ეხება ჩვენ მიერ საქართველოში ჩატარებულ ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს. გარდა ამისა, შევასრულეთ ამ ნორმებით და ბესს-ის ეთიკის კოდექსით გათვალისწინებული სხვა ეთიკური ვალდებულებებიც. გვჯერა, რომ ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისი და შესაფერისია ჩვენი მოსაზრების გამოთქმისათვის აუცილებელი საფუძვლის შესაქმნელად.

მმართველობითი ანგარიში

ხელმძღვანელობა პასუხს აგებს მმართველობით ანგარიშზე. ჩვენი მოსაზრება ფინანსური ანგარიშგების შესახებ არ მოიცავს მმართველობით ანგარიშს და ჩვენ არ გავცემთ რაიმე სახის მარწმუნებელ დასკვნას მმართველობითი ანგარიშის შესახებ.

ჩვენი პასუხისმგებლობა, ჩვენ მიერ ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით, მოიცავს ზემოთ ხსენებული მმართველობითი ანგარიშის გაცნობას და განსაზღვრას, არის თუ არა მმართველობითი ანგარიში არსებითად შეუსაბამო ფინანსურ ანგარიშგებასთან ან ჩვენ მიერ აუდიტის პროცესში მიღებულ ცოდნასთან, ან სხვაგვარად ხომ არ შეიცავს არსებით უზუსტობებს.

მმართველობითი ანგარიშის გაცნობის შემდეგ და ჩვენ მიერ ჩატარებული სამუშაოს შედეგად, ჩვენ გამოვთქვამთ აზრს იმასთან დაკავშირებით, რომ მმართველობითი ანგარიში:

- შეესაბამება ფინანსურ ანგარიშგებას და არ შეიცავს არსებით უზუსტობებს;
- მოიცავს ყველა ინფორმაციას, რომელსაც მოითხოვს და რომელიც შეესაბამება საქართველოს კანონს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ.

ხელმძღვანელობისა და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა პასუხისმგებლობა ფინანსურ ანგარიშგებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია თანდართული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიან წარდგენაზე, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) შესაბამისად, ასევე შიდა კონტროლზე, რომელსაც იგი აუცილებლად მიიჩნევს ისეთი ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას.

ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობას ევალება, შეაფასოს კომპანიის ფუნქციონირებადობის უნარი და აუცილებლობის შემთხვევაში, ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში განმარტოს საკითხები, რომლებიც დაკავშირებულია კომპანიის ფუნქციონირებადობასთან და ანგარიშგების საფუძვლად კომპანიის ფუნქციონირებადობის პრინციპის გამოყენებასთან, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც ხელმძღვანელობას განზრახული აქვს კომპანიის ლიკვიდაცია ან საქმიანობის შეწყვეტა, ან თუ არ აქვს სხვა რეალური არჩევანი, ასე რომ არ მოიქცეს.

მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები პასუხისმგებლები არიან კომპანიის ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისა და წარდგენის პროცესის ზედამხედველობაზე.

აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე

ჩვენი მიზანია, მოვიპოვოთ დასაბუთებული რწმუნება იმის თაობაზე, თანდართული ფინანსური ანგარიშგება შეიცავს თუ არა შეცდომით ან თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას და შევადგინოთ აუდიტორის დასკვნა, რომელიც მოიცავს ჩვენს მოსაზრებას. დასაბუთებული რწმუნება მაღალი დონის რწმუნებულებაა, მაგრამ არ არის იმის გარანტია, რომ ასს-ების საფუძველზე ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს ნებისმიერ არსებითი უზუსტობას, რომელიც არსებობს. უზუსტობები შეიძლება გამოწვეული იყოს თაღლითობით ან შეცდომით და არსებითად მიიჩნევა იმ შემთხვევაში, თუ, გონივრულ ფარგლებში, მოსალოდნელია, რომ ისინი ცალ-ცალკე ან ერთობლივად, გავლენას მოახდენენ იმ მომხმარებლების ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე, რომლებიც დაეყრდნობიან წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებას.

ასს-ს შესაბამისად, აუდიტის ჩატარება ითვალისწინებს აუდიტორის მიერ პროფესიული განსჯის გამოყენებას და პროფესიული სკეპტიციზმის შენარჩუნებას აუდიტის პროცესში. გარდა ამისა, ჩვენ:

- ვადგენთ და ვაფასებთ თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ, ფინანსური ანგარიშგების არსებითი უზუსტობის რისკებს; ვგეგმავთ და ვატარებთ ამ რისკებზე რეაგირებისთვის გამიზნულ აუდიტორულ პროცედურებს და ვკრებთ ისეთ აუდიტორულ მტკიცებულებებს, რომლებიც საკმარისი და შესაფერისი იქნება ჩვენი მოსაზრების გამოთქმისთვის აუცილებელი საფუძვლის შესაქმნელად. რისკი იმისა, რომ ვერ გამოვლინდება თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობა უფრო მაღალია, ვიდრე რისკი იმისა, რომ ვერ გამოვლინდება შეცდომით გამოწვეული უზუსტობა, რადგან თაღლითობა შეიძლება გულისხმობდეს ფარულ შეთანხმებას, გაყალბებას, ოპერაციების განზრახ გამოტოვებას, აუდიტორისთვის წინასწარგანზრახულად არასწორი ინფორმაციის მიწოდებას ან შიდა კონტროლის იგნორირებას.
- შევისწავლით აუდიტისთვის შესაფერის შიდა კონტროლის საშუალებებს, რათა დავგეგმოთ კონკრეტული გარემოებების შესაფერისი აუდიტორული პროცედურები და არა იმ მიზნით, რომ მოსაზრება გამოვთქვათ კომპანიის შიდა კონტროლის ეფექტიანობაზე.

- ვაფასებთ ხელმძღვანელობის მიერ გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკის მიზანშეწონილობას, ხელმძღვანელობის მიერ განსაზღვრული სააღრიცხვო შეფასებების დასაბუთებულობასა და შესაბამისი ახსნა-განმარტებების მართებულობას.
- დასკვნა გამოგვაქვს ხელმძღვანელობის მიერ ანგარიშგების საფუძვლად კომპანიის ფუნქციონირებადობის პრინციპის გამოყენების მიზანშეწონილობაზე, ხოლო მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით ვადგენთ, არსებობს თუ არა რაიმე მოვლენებთან ან პირობებთან დაკავშირებული არსებითი განუსაზღვრელობა, რაც მნიშვნელოვან ეჭვს გამოიწვევდა კომპანიის ფუნქციონირებადობის უნართან დაკავშირებით. თუ დავასკვნით, რომ არსებობს არსებითი განუსაზღვრელობა, გვევალება ჩვენს აუდიტორის დასკვნაში ყურადღების გამახვილება ფინანსური ანგარიშგების შესაბამის შენიშვნებზე, ან, თუ ამგვარი განმარტებითი შენიშვნები ადეკვატური არ არის - ჩვენი მოსაზრების მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეყრდნობა აუდიტორის დასკვნის თარიღამდე მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებებს. თუმცა, ამის შემდგომი მომავალი მოვლენების ან პირობების გავლენით შეიძლება კომპანია უკვე აღარ იყოს ფუნქციონირებადი კომპანია.
- ვაფასებთ ფინანსური ანგარიშგების წარდგენას მთლიანობაში, მის სტრუქტურასა და შინაარსს, მათ შორის, განმარტებით შენიშვნებს და ასევე, ფინანსური ანგარიშგება უზრუნველყოფს თუ არა ფინანსური ანგარიშგების საფუძვლად აღებული ოპერაციებისა და მოვლენების სამართლიან წარდგენას.

მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს, სხვასთან ერთად, ინფორმაციას ვაწვდით აუდიტის დაგეგმილი მასშტაბისა და ვადების, ასევე აუდიტის პროცესში წამოჭრილი მნიშვნელოვანი საკითხების, მათ შორის, შიდა კონტროლის სისტემაში გამოვლენილი მნიშვნელოვანი ნაკლოვანებების შესახებ.

გარიგების პარტნიორი, რომლის შედეგადაც მოცემული დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა გაიცა, არის:

ვახტანგ კეჟერაძე

შპს "KPMG Georgia"
თბილისი, საქართველო
7 სექტემბერი 2022 წელი

სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი“
დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა
გვერდი 3

- ვაფასებთ ხელმძღვანელობის მიერ გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკის მიზანშეწონილობას, ხელმძღვანელობის მიერ განსაზღვრული სააღრიცხვო შეფასებების დასაბუთებულობასა და შესაბამისი ახსნა-განმარტებების მართებულობას.
- დასკვნა გამოგვაქვს ხელმძღვანელობის მიერ ანგარიშგების საფუძველად კომპანიის ფუნქციონირებადობის პრინციპის გამოყენების მიზანშეწონილობაზე, ხოლო მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით ვადგენთ, არსებობს თუ არა რაიმე მოვლენებთან ან პირობებთან დაკავშირებული არსებითი განუსაზღვრელობა, რაც მნიშვნელოვან ეჭვს გამოიწვევდა კომპანიის ფუნქციონირებადობის უნართან დაკავშირებით. თუ დავასკვნით, რომ არსებობს არსებითი განუსაზღვრელობა, გვევალება ჩვენს აუდიტორის დასკვნაში ყურადღების გამახვილება ფინანსური ანგარიშგების შესაბამის შენიშვნებზე, ან, თუ ამგვარი განმარტებითი შენიშვნები ადეკვატური არ არის - ჩვენი მოსაზრების მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეყრდნობა აუდიტორის დასკვნის თარიღამდე მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებებს. თუმცა, ამის შემდგომი მომავალი მოვლენების ან პირობების გავლენით შეიძლება კომპანია უკვე აღარ იყოს ფუნქციონირებადი კომპანია.
- ვაფასებთ ფინანსური ანგარიშგების წარდგენას მთლიანობაში, მის სტრუქტურასა და შინაარსს, მათ შორის, განმარტებით შენიშვნებს და ასევე, ფინანსური ანგარიშგება უზრუნველყოფს თუ არა ფინანსური ანგარიშგების საფუძველად აღებული ოპერაციებისა და მოვლენების სამართლიან წარდგენას.

მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს, სხვასთან ერთად, ინფორმაციას ვაწვდით აუდიტის დაგეგმილი მასშტაბისა და ვადების, ასევე აუდიტის პროცესში წამოჭრილი მნიშვნელოვანი საკითხების, მათ შორის, შიდა კონტროლის სისტემაში გამოვლენილი მნიშვნელოვანი ნაკლოვანებების შესახებ.

გარიგების პარტნიორი, რომლის შედეგადაც მოცემული დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა გაიცა, არის:

ვახტანგ კეჟერაძე

შპს "KPMG Georgia"
თბილისი, საქართველო
7 სექტემბერი 2022 წელი

*სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი“
ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით*

ლარი	შენიშვნა	31 დეკემბერი 2021	31 დეკემბერი 2020
აქტივები			
აქტივი გამოყენების უფლებით	14	3,557,325	240,977
ძირითადი საშუალებები	9	159,295	272,568
არამატერიალური აქტივები		25,882	74,100
ინვესტიციები	10	114,114	549,662
გრძელვადიანი აქტივები		3,856,616	1,137,307
მარაგები		3,065	2,976
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	11	114,220,866	91,161,371
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	12	31,698,058	5,633,970
მოკლევადიანი აქტივები		145,921,989	96,798,317
სულ აქტივები		149,778,605	97,935,624
კაპიტალი			
სააქციო კაპიტალი		87,309	87,309
მესაკუთრის არაფულადი შენატანების რეზერვი		(15,660)	(15,660)
ძირითადი საშუალებების გადაფასების ნამეტი		249,421	249,421
გაუნაწილებელი მოგება		23,931,468	16,987,558
სულ კაპიტალი	13	24,252,538	17,308,628
გრძელვადიანი ვალდებულებები			
საიჯარო ვალდებულებები	14	3,071,130	-
გრძელვადიანი ვალდებულებები		3,071,130	-
მოკლევადიანი ვალდებულებები			
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	15	117,784,633	78,593,244
საგადასახადო ვალდებულება		4,048,331	1,733,181
საიჯარო ვალდებულებები	14	621,973	300,571
მოკლევადიანი ვალდებულებები		122,454,937	80,626,996
სულ ვალდებულებები		125,526,067	80,626,996
სულ კაპიტალი და ვალდებულებები		149,778,605	97,935,624

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება წაკითხული უნდა იქნეს შენიშვნებთან ერთად, რომელიც განუყოფელი ნაწილია ფინანსური ანგარიშგების და განთავსებულია 10-38 გვერდებზე.

*სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი“
2021 წლის მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება*

ლარი	შენიშვნა	2021	2020
ამონაგები	5	730,622,963	648,869,142
თვითღირებულება	5	(725,048,232)	(644,171,441)
საერთო მოგება		5,574,731	4,697,701
სხვა შემოსავალი	8	360,441	5,150,549
ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	7	(4,371,842)	(4,081,965)
გაუფასურების ზარალის აღდგენა/(ანარიცხი)			
სავაჭრო მოთხოვნებზე, წმინდა	16	3,581,687	(1,257,001)
საოპერაციო მოგება		5,145,017	4,509,284
ფინანსური შემოსავალი		2,680,463	968,494
ფინანსური ხარჯები		(446,022)	(1,143,438)
წმინდა ფინანსური შემოსავალი/(ხარჯი)	6	2,234,441	(174,944)
ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში ზარალის			
წილი	10	(435,548)	(340,810)
წლის მოგება		6,943,910	3,993,530
სულ სრული შემოსავალი		6,943,910	3,993,530

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგება დამოწმებულია ხელმძღვანელობის მიერ 2022 წლის 7 სექტემბერს და მისი სახელით ხელმოწერილია შემდეგი პირების მიერ:

დავით თვალაბეიშვილი
გენერალური დირექტორი

ხათუნა ჩადუნელი
ფინანსური დეპარტამენტის უფროსი

მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება წაკითხული უნდა იქნეს შენიშვნებთან ერთად, რომელიც განუყოფელი ნაწილია ფინანსური ანგარიშგების და განთავსებულია 10-38 გვერდებზე.

სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი“
2021 წლის მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება

ლარი	შენიშვნა	2021	2020
ამონაგები	5	730,622,963	648,869,142
თვითღირებულება	5	(725,048,232)	(644,171,441)
საერთო მოგება		5,574,731	4,697,701
სხვა შემოსავალი	8	360,441	5,150,549
ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	7	(4,371,842)	(4,081,965)
გაუფასურების ზარალის აღდგენა/(ანარიცხი)			
სავაჭრო მოთხოვნებზე, წმინდა	16	3,581,687	(1,257,001)
საოპერაციო მოგება		5,145,017	4,509,284
ფინანსური შემოსავალი		2,680,463	968,494
ფინანსური ხარჯები		(446,022)	(1,143,438)
წმინდა ფინანსური შემოსავალი/(ხარჯი)	6	2,234,441	(174,944)
ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში ზარალის წილი	10	(435,548)	(340,810)
წლის მოგება		6,943,910	3,993,530
სულ სრული შემოსავალი		6,943,910	3,993,530

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგება დამოწმებულია ხელმძღვანელობის მიერ 2022 წლის 7 სექტემბერს და მისი სახელით ხელმოწერილია შემდეგი პირების მიერ:

 დავით თვალაბეიშვილი
 გენერალური დირექტორი

 ხათუნა ჩადუნელი
 ფინანსური დეპარტამენტის უფროსი

მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება წაკითხული უნდა იქნეს შენიშვნებთან ერთად, რომელიც განუყოფელი ნაწილია ფინანსური ანგარიშგების და განთავსებულია 10-38 გვერდებზე.

*სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი“
2021 წლის საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება*

ლარი	სააქციო კაპიტალი	მესაკუთრის არაფულადი შენატანების რეზერვი	ძირითადი საშუალებების გადაფასების ნამეტი	გაუნაწილებელი მოგება	სულ კაპიტალი
ნაშთი 2020 წლის 1 იანვარს	87,309	(15,660)	249,421	12,994,028	13,315,098
სულ სრული შემოსავალი					
წლის მოგება	-	-	-	3,993,530	3,993,530
სულ სრული შემოსავალი	-	-	-	3,993,530	3,993,530
ნაშთი 2020 წლის 31 დეკემბერს	87,309	(15,660)	249,421	16,987,558	17,308,628
ნაშთი 2021 წლის 1 იანვარს	87,309	(15,660)	249,421	16,987,558	17,308,628
სულ სრული შემოსავალი					
წლის მოგება	-	-	-	6,943,910	6,943,910
სულ სრული შემოსავალი	-	-	-	6,943,910	6,943,910
ნაშთი 2021 წლის 31 დეკემბერს	87,309	(15,660)	249,421	23,931,468	24,252,538

საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება წაკითხული უნდა იქნეს შენიშვნებთან ერთად, რომელიც განუყოფელი ნაწილია ფინანსური ანგარიშგების და განთავსებულია 10-38 გვერდებზე.

*სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი“
2021 წლის ფულადი ნაკადების ანგარიშგება*

ლარი	შენიშვნა	2021	2020
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობებიდან			
წლის მოგება		6,943,910	3,993,530
<i>კორექტირებები:</i>			
ცვეთა და ამორტიზაცია		693,727	900,621
გაუფასურების ზარალის (აღდგენა)/ანარიცხი სავაჭრო მოთხოვნებზე, წმინდა	16	(3,581,687)	1,257,001
წმინდა ფინანსური (შემოსავალი)/ზარჯი		(2,234,441)	174,944
ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში ზარალის წილი	10	435,548	340,810
ფულადი სახსრები საოპერაციო საქმიანობებიდან		2,257,057	6,666,906
საბრუნავი კაპიტალის ცვლილებამდე და პროცენტის გადახდამდე			
ცვლილება მარაგებში		(89)	(504)
ცვლილება საგადასახადო ვალდებულებებში		2,315,150	665,111
ცვლილება სავაჭრო და სხვა მოთხოვნებში		(30,644,616)	(28,113,510)
ცვლილება სავაჭრო და სხვა ვალდებულებებში		50,594,728	23,286,054
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები პროცენტის გადახდამდე		24,522,230	2,504,057
გადახდილი პროცენტი	6	(360,266)	(926,971)
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი სახსრები		24,161,964	1,577,086
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობებიდან			
მიღებული პროცენტი	6	2,680,463	968,494
შენატანი მეკავშირე საწარმოს საწესდებო კაპიტალში	15	(314,252)	(270,000)
ძირითადი საშუალებების შეძენა		(24,204)	(12,033)
წმინდა ფულადი სახსრები საინვესტიციო საქმიანობებიდან		2,342,007	686,461
ფულადი ნაკადები საფინანსო საქმიანობებიდან			
შემოსულობები სესხებიდან		-	17,500,000
სესხების დაფარვა		-	(17,500,000)
საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა	14	(431,848)	(600,887)
საფინანსო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		(431,848)	(600,887)
წმინდა მატება ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებში		26,072,123	1,662,660
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები 1 იანვარს	12	5,633,970	3,963,095
გაცვლითი კურსის ცვლილების გავლენა ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებზე		(8,035)	8,215
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები 31 დეკემბერს	12	31,698,058	5,633,970

ფულადი ნაკადების ანგარიშგება წაკითხული უნდა იქნეს შენიშვნებთან ერთად, რომელიც განუყოფელი ნაწილია ფინანსური ანგარიშგების და განთავსებულია 10-38 გვერდებზე.

შენიშვნა	გვერდი	შენიშვნა	გვერდი
1. ანგარიშგების წარმდგენი საწარმო	11	12. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	16
2. მომზადების საფუძველი	12	13. კაპიტალი და რეზერვები	17
3. სამუშაო და წარსადგენი ვალუტა	12	14. იჯარები	17
4. შეფასებებისა და მსჯელობების გამოყენება	12	15. სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	18
5. ამონაგები და თვითღირებულება	13	16. სამართლიანი ღირებულებები და რისკის მართვა	19
6. წმინდა ფინანსური შემოსავალი/(ხარჯი)	14	17. პირობითი ვალდებულებები	24
7. ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	14	18. დაკავშირებული მხარეები	24
8. სხვა შემოსავალი	15	19. შემდგომი მოვლენები	25
9. ძირითადი საშუალებები	15	20. შეფასების საფუძველი	25
10. ინვესტიციები	16	21. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკები	26
11. სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	16	22. ახალი სტანდარტები და ინტერპრეტაციები, რომლებიც ჯერ არ არის ძალაში შესული	38

1. ანგარიშგების წარმდგენი საწარმო

(a) ორგანიზაცია და ოპერაციები

სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი“ (შემდგომში „კომპანია“) დაარსდა საქართველოში 2006 წლის 1 სექტემბერს, როგორც შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება. 2011 წლის 18 აგვისტოს შპს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი“ სააქციო საზოგადოებად გარდაიქმნა, საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების მინისტრის 2011 წლის 10 აგვისტოს #142 ბრძანების საფუძველზე. „კომპანიის“ რეგისტრაციის ნომერია: 205170036.

„კომპანიის“ იურიდიული მისამართია: ბარათაშვილის ქუჩა №2, თბილისი, საქართველო.

„კომპანიის“ ძირითადი საქმიანობა მოიცავს საბალანსო ელექტროენერგიითა და გარანტირებული სიმძლავრით ვაჭრობას, ელექტროენერგიის იმპორტ-ექსპორტს და საქართველოში ელექტროენერგიით ვაჭრობის პროცესების ხელშეწყობას.

„ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, 2010 წლის სექტემბრიდან ქვეყნის ერთიანი ელექტროენერგეტიკული სისტემის მდგრადობას, უსაფრთხო და საიმედო ფუნქციონირებას ემსახურება გარანტირებული სიმძლავრე. გარანტირებული სიმძლავრის წყაროს წარმოადგენს თბოელექტროსადგურები, რომლებიც უნდა აკმაყოფილებდეს კანონმდებლობით განსაზღვრულ ტექნიკურ პარამეტრებს. თერმული გარანტირებული სიმძლავრის მინიმალური რაოდენობა თითოეული წყაროსთვის და პერიოდისთვის განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის მიერ. „ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესები“-ს მიხედვით, გარანტირებული სიმძლავრით ვაჭრობა ხორციელდება მხოლოდ „კომპანიის“ მიერ. 2014 წლის 31 აგვისტომდე ზემოთხსენებულ ოპერაციებში „კომპანია“ მოქმედებდა როგორც აგენტი და არა როგორც პირდაპირი გამყიდველი (პრინციპალი). მას შემდეგ, რაც 2014 წლის 1 სექტემბერს კანონმდებლობაში ცვლილებები შევიდა, „კომპანია“ მოქმედებს გარანტირებული სიმძლავრის ოპერაციებში როგორც პირდაპირი გამყიდველი.

„კომპანიის“ ძირითადი საქმიანობები განსაზღვრულია „ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონითა და საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების მინისტრის 2006 წლის 30 აგვისტოს №77 ბრძანებით დადგენილი „ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესებით“.

1999 წლის 30 აპრილით დათარიღებული საქართველოს კანონი "ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ" ძალადაკარგულად გამოცხადდა 2019 წლის 20 დეკემბერს, როდესაც ძალაში შევიდა ახალი კანონი "საქართველოს ეროვნული ენერგომომარაგება და წყალმომარაგება". ახალი კანონი განსაზღვრავს მომავალი ბაზრების ზოგად ჩარჩოს და იძლევა მითითებებს გარდამავალი პერიოდისთვის.

„კომპანიის“ დამფუძნებელი და საბოლოო მაკონტროლებელი მხარეა საქართველოს მთავრობა. 2020 წლის 28 თებერვალს, კომპანიის პირდაპირი მშობელი კომპანია სს "საპარტნიორო ფონდი" იქნა ჩანაცვლებული საქართველოს მთავრობის მიერ. 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრისთვის და წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების გამოსაშვებად ნებადართვის თარიღისთვის, კომპანიის საბოლოო მშობელი კომპანია იყო საქართველოს მთავრობა, წარმოდგენილი საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მიერ. ოპერაციები დაკავშირებულ მხარეებთან დამატებით განხილულია 18-ე შენიშვნაში.

(b) საქართველოს ბიზნეს გარემო

კომპანიის საქმიანობა ძირითადად ხორციელდება საქართველოში. შესაბამისად, კომპანიაზე ზემოქმედებს საქართველოში მოქმედი ეკონომიკური ფაქტორები და ფინანსური ბაზრები, რომლებიც განვითარებადი ბაზრის თვისებებით ხასიათდება. საკანონმდებლო, საგადასახადო და მარეგულირებელი სტრუქტურები განაგრძობენ განვითარებას, თუმცა ისინი ექვემდებარებიან განსხვავებულ ინტერპრეტაციებს და ხშირ ცვლილებებს, რაც სხვა საკანონმდებლო და ფისკალურ სირთულეებთან ერთად, საქართველოში მოქმედი ორგანიზაციებისთვის გარკვეულ გამოწვევებს წარმოქმნის. COVID—19-ის პანდემიამ შეიტანა დამატებითი გაურკვევლობები ბიზნეს გარემოში.

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგება ასახავს ხელმძღვანელობის მიერ საქართველოს ბიზნეს გარემოს გავლენის შეფასებას კომპანიის ოპერაციებსა და ფინანსურ მდგომარეობაზე. მომავალი ბიზნეს გარემო შეიძლება განსხვავდებოდეს ხელმძღვანელობის შეფასებებისაგან.

2. მომზადების საფუძველი

(a) შესაბამისობა

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგება მომზადდა ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებთან („ფას“-ები) სრულ შესაბამისობაში.

3. სამუშაო და წარსადგენი ვალუტა

საქართველოს ეროვნული ვალუტა არის ქართული ლარი („ლარი“), რომელიც „კომპანიის“ სამუშაო ვალუტას წარმოადგენს. შესაბამისად, წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებაში ყველა ფინანსური ინფორმაცია წარმოდგენილია ლარში. ლარში წარმოდგენილი ყველა ფინანსური ინფორმაცია დამრგვალებულია უახლოეს სავალუტო ერთეულამდე.

4. შეფასებებისა და მსჯელობების გამოყენება

ფას-თან შესაბამისი ფინანსური ანგარიშგების მომზადება ხელმძღვანელობისგან მოითხოვს მსჯელობებს, შეფასებებსა და დაშვებებს, რომლებიც გავლენას ახდენენ სააღრიცხვო პოლიტიკების გამოყენებაზე და წარმოდგენილი აქტივების, ვალდებულებების, შემოსავლებისა და ხარჯების ოდენობებზე. ფაქტობრივი შედეგები შეიძლება განსხვავდებოდეს აღნიშნული შეფასებებისგან.

შეფასებების და ძირითადი დაშვებების გადახედვა მუდმივად ხორციელდება. სააღრიცხვო შეფასებების გადახედვის შედეგების აღიარება ხდება იმ პერიოდში, რომელშიც მოხდა მათი გადახედვა და ნებისმიერ შემდგომ პერიოდში, რომელზეც მათ ექნებათ გავლენა.

ინფორმაცია სააღრიცხვო პოლიტიკების გამოყენებაში იმ კრიტიკული მსჯელობების შესახებ, რომელთაც აქვთ ყველაზე მნიშვნელოვანი გავლენა ფინანსურ ანგარიშგებაში აღიარებულ ოდენობებზე და ატარებენ შემდეგი ფინანსური წლის განმავლობაში არსებითი კორექტირების გამოწვევის მნიშვნელოვან რისკს, წარმოდგენილია შენიშვნაში 16(b)(ii) - მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის შეფასება სავაჭრო მოთხოვნებისთვის.

სამართლიანი ღირებულებების შეფასება

სამართლიანი ღირებულება, შეფასების ტექნიკაში გამოყენებულ მონაცემებზე დაყრდნობით, იყოფა სამართლიანი ღირებულების იერარქიის შემდეგ დონეებად:

- დონე 1: აქტიურ ბაზრებზე კოტირებული ფასები (დაუკორექტირებელი) იდენტური აქტივებისა ან ვალდებულებებისთვის
- დონე 2: ამოსავალი მონაცემები აქტივისა ან ვალდებულებებისთვის, გარდა კოტირებული ფასებისა, რომლებიც შეტანილია 1-ელ დონეში, და რომლებიც ემპირიულია პირდაპირ (მაგ. ფასები) ან არაპირდაპირ (მაგ. ფასებისგან წარმოებული).

- დონე 3: ამოსავალი მონაცემები აქტივისა ან ვალდებულებისთვის, რომლებიც არ ეფუძნება დაკვირვებად საბაზრო მონაცემებს (არაემპირიული ამოსავალი მონაცემები).

თუ აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად გამოყენებული ამოსავალი მონაცემების კატეგორიებად დაყოფა შესაძლებელია სამართლიანი ღირებულების იერარქიის სხვადასხვა დონის ფარგლებში, მთლიანად სამართლიანი ღირებულების შეფასება სამართლიანი ღირებულების იერარქიის იმავე დონეს მიეკუთვნება, რომელსაც მიეკუთვნება ყველაზე დაბალი დონის ამოსავალი მონაცემები, რაც მნიშვნელოვანია მთლიანი შეფასებისთვის.

სამართლიანი ღირებულების შეფასებისას გაკეთებული დაშვებების შესახებ დამატებითი ინფორმაცია წარმოდგენილია შენიშვნაში 16 - სამართლიანი ღირებულებები და რისკის მართვა.

5. ამონაგები და თვითღირებულება

ლარი	2021	2020
ამონაგები მომხმარებელთან გაფორმებულ ხელშეკრულებებიდან		
ამონაგები საბალანსო ელექტროენერგიის რეალიზაციიდან	550,861,116	467,923,123
ამონაგები გარანტირებული სიმძლავრის მომსახურებიდან	165,676,419	170,105,822
ამონაგები ელექტროენერგიის ექსპორტიდან	4,837,916	3,215,791
ამონაგები ფიქსირებული ტარიფის მქონე მომსახურებიდან	5,185,759	4,560,326
ამონაგები პირდაპირი ხელშეკრულებებიდან (იმპორტი)	4,061,753	3,064,080
სულ ამონაგები	730,622,963	648,869,142

ლარი	2021	2020
გაყიდული საბალანსო ელექტროენერგიის თვითღირებულება	(550,861,116)	(467,923,123)
გარანტირებული სიმძლავრის მომსახურების თვითღირებულება	(165,676,419)	(170,105,822)
ექსპორტირებული ელექტროენერგიის თვითღირებულება	(4,448,944)	(3,078,416)
იმპორტირებული ელექტროენერგიის თვითღირებულება	(4,061,753)	(3,064,080)
რეალიზებული ელექტროენერგიის/ გაწეული მომსახურების ჯამური თვითღირებულება	(725,048,232)	(644,171,441)

„კომპანია“ ფლობს ბუნებრივ მონოპოლიას საბალანსო ელექტროენერგიის მიწოდებაზე. საბალანსო ელექტროენერგიის ფასები განისაზღვრება საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ გამოშვებული „ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესების“ შესაბამისად.

ფიქსირებული ტარიფი - 0.00019 ლარის ოდენობით თითო კვ/სთ-ზე, განისაზღვრება საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის ("სემეკ") 2008 წლის 4 დეკემბრის გადაწყვეტილების მიხედვით.

ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესების 38.2 პუნქტის თანახმად, საქართველოს მთავრობამ უნდა უზრუნველყოს ელექტროენერგიის მიწოდება აფხაზეთის ტერიტორიაზე აფხაზეთის მომწოდებლების მხრიდან ელექტროენერგიის მიწოდების შეფერხების შემთხვევაში. ზემოაღნიშნული პუნქტის თანახმად, აფხაზეთისთვის მიწოდებული საბალანსო ელექტროენერგიის რაოდენობა ექვემდებარება კომპანიისთვის ელექტროენერგიის სახით დაბრუნებას, რომელიც კომპანიას შეუძლია შემდგომში გადაყიდოს სხვა კონტრაქტორებზე იგივე სავაჭრო პირობებზე, როგორც საბალანსო ელექტროენერგიისთვის.

2021 წელს, აფხაზეთისთვის მიწოდებული საბალანსო ელექტროენერგიის ოდენობა ნულის ტოლი იყო (2020: 13,694,410 ლარი).

(a) მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან მიღებული ამონაგების ჩაშლა

ქვემოთ წარმოდგენილ ცხრილში, ამონაგები მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან ჩაშლილია ძირითადი გეოგრაფიული ბაზრების მიხედვით.

ლარი	2021	2020
ძირითადი გეოგრაფიული ბაზრები		
ადგილობრივი	725,785,047	645,653,351
უცხოური	4,837,916	3,215,791
სულ ამონაგები	730,622,963	648,869,142

(b) სახელშეკრულებო ნაშთები

შემდეგი ცხრილი ასახავს ინფორმაციას მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან წარმოქმნილ მოთხოვნებზე.

ლარი	2021	2020
"სავაჭრო და სხვა მოთხოვნებში" შეტანილი მოთხოვნები, გაუფასურების რეზერვის გამოკლებით	114,057,036	90,990,063

ბიზნეს საქმიანობის ბუნებიდან გამომდინარე, კომპანიას არ აქვს სახელშეკრულებო აქტივები და სახელშეკრულებო ვალდებულებები მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან.

6. წმინდა ფინანსური შემოსავალი/(ხარჯი)

ლარი	2021	2020
საპროცენტო შემოსავალი	2,680,463	968,494
ფინანსური შემოსავალი	2,680,463	968,494
საიჯარო ვალდებულებებზე დარიცხული საპროცენტო ხარჯი (შენიშვნა 14)	(360,266)	(399,113)
საკუროს სხვაობით განპირობებული წმინდა ზარალი	(85,756)	(216,467)
საპროცენტო ხარჯი სესხებზე ეფექტური პროცენტის მეთოდის გამოყენებით	-	(527,858)
ფინანსური ხარჯები	(446,022)	(1,143,438)
მოგებაში ან ზარალში აღიარებული წმინდა ფინანსური შემოსავალი/(ხარჯი)	2,234,441	(174,944)

7. ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები

ლარი	2021	2020
ხელფასები და გასამრჯელოები	2,899,958	2,515,783
ცვეთა და ამორტიზაცია*	693,727	900,621
ჯარიმები და საურავები	357,773	191,542
პროფესიული მომსახურება**	136,664	60,012
საოფისე ხარჯები	94,267	92,792
კომუნალური ხარჯები	27,147	29,128
საოფისე მარაგები	21,602	12,997
საწვავი	21,384	14,307
სატრანსპორტო საშუალებების ტექნიკური მხარდაჭერა და შეკეთება	19,017	14,683
წარმომადგენლობითი ხარჯები	11,943	15,486
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	12,884	19,710
დაზღვევა	8,114	8,464
სხვა ხარჯები	67,362	206,440
ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	4,371,842	4,081,965

*ცვეთისა და ამორტიზაციის დარიცხვები მოიცავს აქტივები გამოყენების უფლებით ცვეთას 508 ათასი ლარის ოდენობით (2020: 713 ათასი ლარი), იხილეთ ასევე შენიშვნა 14.

**ზემოაღნიშნული პროფესიული მომსახურება მოიცავს კანონმდებლობით დადგენილი აუდიტისთვის გადახდილ საფასურს 105 ათასი ლარის ოდენობით (2020: 29 ათასი ლარი).

8. სხვა შემოსავალი

ლარი	2021	2020
მომხმარებელთა ჯარიმები		
დაგვიანებული გადახდებისათვის	289,045	5,150,155
სხვა	71,396	394
	360,441	5,150,549

2020 წლის განმავლობაში დარიცხული, დაგვიანებული გადახდებისათვის მომხმარებელთა ჯარიმების დაახლოებით 95% მიკუთვნებადია სამ ძირითად მომხმარებელზე.

9. ძირითადი საშუალებები

ლარი	სატრანსპორტო საშუალებები	საოფისე აღჭურვილობა	კომპიუტერები და ტექნიკური აღჭურვილობა	სულ
<i>თვითღირებულება ან დასაშვები საწყისი ღირებულება/ გადაფასებული ღირებულება</i>				
ნაშთი 2020 წლის 1 იანვარს	171,158	204,588	454,085	829,831
შესყიდვები	-	1,931	10,102	12,033
ნაშთი 2020 წლის 31 დეკემბერს	171,158	206,519	464,187	841,864
შესყიდვები	-	4,771	19,433	24,204
ნაშთი 2021 წლის 31 დეკემბერს	171,158	211,290	483,620	866,068
<i>ცვეთა და გაუფასურების ზარალები</i>				
ნაშთი 2020 წლის 1 იანვარს	(109,788)	(116,869)	(209,445)	(436,102)
წლის ცვეთა	(16,520)	(26,519)	(90,155)	(133,194)
ნაშთი 2020 წლის 31 დეკემბერს	(126,308)	(143,388)	(299,600)	(569,296)
წლის ცვეთა	(16,520)	(27,407)	(93,550)	(137,477)
ნაშთი 2021 წლის 31 დეკემბერს	(142,828)	(170,795)	(393,150)	(706,773)
<i>საბალანსო ღირებულებები</i>				
2020 წლის 1 იანვარს	61,370	87,719	244,640	393,729
2020 წლის 31 დეკემბერს	44,850	63,131	164,587	272,568
2021 წლის 31 დეკემბერს	28,330	40,495	90,470	159,295
<i>საბალანსო ღირებულებები არ ყოფილა გადაფასებული</i>				
2020 წლის 1 იანვარს	-	31,827	197,379	229,206
2020 წლის 31 დეკემბერს	-	7,239	117,326	124,565
2021 წლის 31 დეკემბერს	-	-	43,209	43,209

ძირითადი საშუალებების გადაფასება

2018 წელს, ხელმძღვანელობამ დაიქირავა დამოუკიდებელი შემფასებელი ძირითადი საშუალებების დამოუკიდებელი შეფასებისთვის 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საბაზრო შედარების მიდგომის გამოყენებით. 2021 წლის 31 დეკემბრისთვის, ძირითადი საშუალებების სამართლიანი ღირებულების ანალიზის შედეგად, ხელმძღვანელობამ დაადგინა რომ ძირითადი საშუალებების ერთეულების 159,295 ლარის ოდენობით საბალანსო ღირებულება (2020 წლის 31 დეკემბერი: 272,568 ლარი) მათ სამართლიან ღირებულებას არის მიახლოებული.

ძირითადი საშუალებების სამართლიანი ღირებულება თავდაპირველად განისაზღვრა ღია ბაზარზე მსგავსი ტიპის ძირითადი საშუალებების საბაზრო ღირებულების მეშვეობით, რომელიც გადანაწილდა სამართლიანი ღირებულების შეფასების მე-2 დონეზე.

10. ინვესტიციები

ლარი	2021	2020
მეკავშირე საწარმო	108,508	544,056
სხვა	5,606	5,606
ნაშთი 31 დეკემბრს	114,114	549,662

(a) მეკავშირე საწარმოები

კომპანია ფლობს წილს სს "საქართველოს ენერგეტიკულ ბირჟაში", რომელიც დაარსდა 2019 წლის დეკემბერში, თანაბარი წილობრივი მონაწილეობით - 50-50%, რომელსაც ფლობენ კომპანია და სს "საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა". სს "საქართველოს ენერგეტიკული ბირჟა" წარმოადგენს ელექტროენერგიის ორგანიზებული ბაზრების ოპერატორს და ყოველდღიური ბაზრების საქმიანობას უზრუნველყოფს.

წესდების პირობების ანალიზის შედეგად, რომელთა საფუძველზეც დაარსდა სუბიექტი, ხელმძღვანელობამ დაადგინა, რომ კომპანია არ აკონტროლებს სს "საქართველოს ენერგეტიკულ ბირჟას". შესაბამისად, 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრისთვის წილი საწარმოში აღირიცხა მეკავშირე საწარმოში ინვესტიციის სახით აღრიცხვის კაპიტალის მეთოდის გამოყენებით.

შემდეგ ცხრილში განხილულია სს "საქართველოს ენერგეტიკული ბირჟის" საბალანსო ღირებულება, მოგების წილი და სხვა სრული შემოსავალი, ერთობლივად.

ლარი	2021	2020
წილები მეკავშირე საწარმოებში საბალანსო ღირებულება 1 იანვარს	544,056	306,613
დამატებითი ინვესტიციები	-	584,253
ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში ზარალის წილი	(435,548)	(340,810)
წილები მეკავშირე საწარმოებში საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბრს	108,508	544,056

11. სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები

ლარი	2021	2020
საბალანსო ელექტროენერგია	66,995,595	50,727,217
გარანტირებული სიმძლავრე	45,434,911	35,001,611
დარიცხული ჯარიმები	233,940	4,199,265
გაწეული მომსახურება	840,037	667,408
პირდაპირი ხელშეკრულებები	552,553	394,562
წინასწარ გადახდილი ხარჯები	163,830	171,308
	114,220,866	91,161,371

კომპანიაზე საკრედიტო რისკის გავლენა წარმოდგენილია 16-ე შენიშვნაში.

12. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ლარი	2021	2020
საბანკო ნაშთები	31,698,058	5,633,970
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში და ფულადი ნაკადების ანგარიშგებაში	31,698,058	5,633,970

კომპანიის დაქვემდებარება საპროცენტო განაკვეთის რისკზე წარმოდგენილია შენიშვნაში 16.

13. კაპიტალი და რეზერვები

(a) სააქციო კაპიტალი

აქციების რაოდენობა	ჩვეულებრივი აქციები	
	2021	2020
ავტორიზებული და სრულად გადახდილი აქციები	87,309	87,309
ნომინალური ღირებულება	1 ლარი	1 ლარი
გამოშვებული 31 დეკემბერს	87,309	87,309

ჩვეულებრივი აქციები

ჩვეულებრივი აქციების მფლობელები უფლებამოსილი არიან მიიღონ დროდადრო გამოცხადებული დივიდენდები და აქვთ კომპანიის კრებებზე ერთ აქციაზე ერთი ხმის უფლება.

(b) დივიდენდები

დივიდენდების ვალდებულება შეზღუდულია კომპანიის გაუნაწილებელი მოგების ოდენობით. საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, კომპანიის გასანაწილებელი რეზერვები იზღუდება გაუნაწილებელი მოგების ნაშთით, ფასს-ების შესაბამისად მომზადებულ კომპანიის კანონმდებლობით დადგენილ ფინანსურ ანგარიშგებაში განსაზღვრულის შესაბამისად. 2021 და 2020 წლებში დივიდენდები არ ყოფილა გამოცხადებული და გადახდილი.

(გ) მესაკუთრის არაფულადი შენატანების რეზერვი

სხვაობა რეგისტრირებულ სააქციო კაპიტალს და შეტანილი თანხის სამართლიან ღირებულებას შორის აღიარდება როგორც "მესაკუთრის არაფულადი შენატანის რეზერვი" საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგებაში.

(d) ძირითადი საშუალებების გადაფასების ნამეტი

გადაფასების ნამეტი უკავშირდება ძირითადი საშუალებების გადაფასებას სააღრიცხვო პოლიტიკების შესაბამისად.

14. იჯარები

კომპანიის საიჯარო ხელშეკრულებები უკავშირდება საოფისე ფართის იჯარებს. 2021 წლის აპრილში, საიჯარო ხელშეკრულებას ვადა გაუვიდა და კომპანიამ გააფორმა ახალი საიჯარო ხელშეკრულება იგივე მეიჯარესთან. ახალი ხელშეკრულების შედეგად, კომპანიამ აღიარა აქტივი გამოყენების უფლებით. საიჯარო ვადა განისაზღვრა სახელშეკრულებო ვადით - 10 წელი.

იჯარებისთვის საიჯარო ვალდებულებების შეფასებისას, კომპანია ადისკონტირებს საიჯარო გადახდებს მისი ზღვრული სასესხო განაკვეთის გამოყენებით იჯარის აღიარების თარიღისთვის. 2021 და 2020 წლებში გამოყენებული საშუალო შეწონილი განაკვეთი იყო დაახლოებით 13% და 11%, შესაბამისად.

აქტივები გამოყენების უფლებით და დაკავშირებული საიჯარო ვალდებულებები, ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში წარმოდგენილი არიან ცალკე მუხლების სახით. იჯარების დაფარვის ვადის ანალიზი წარმოდგენილია შენიშვნაში 16(b)(iv).

აქტივები გამოყენების უფლებით საბალანსო ღირებულებები 2020 წლის 1 იანვრისთვის და 2020 და 2021 წლების 31 დეკემბრისთვის წარმოდგენილია ქვემოთ:

ლარი	ოფისის იჯარა
ნაშთი 2020 წლის 1 იანვარს	954,309
ცვეთის დარიცხვა წლის განმავლობაში	(713,332)
ნაშთი 2020 წლის 31 დეკემბერს	240,977
შემოსვლა	3,824,380
ცვეთის დარიცხვა წლის განმავლობაში	(508,032)
ნაშთი 2021 წლის 31 დეკემბერს	3,557,325

საიჯარო ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებები 2020 წლის 1 იანვრისთვის და 2020 და 2021 წლების 31 დეკემბრისთვის წარმოდგენილია ქვემოთ:

ლარი	ოფისის იჯარა
საიჯარო ვალდებულებები 2020 წლის 1 იანვარს	(901,458)
პროცენტის დარიცხვა	(399,113)
საიჯარო ვალდებულების დაფარვა	1,000,000
საიჯარო ვალდებულებები 2020 წლის 31 დეკემბერს	(300,571)
პროცენტის დარიცხვა	(360,266)
შემოსვლა	(3,824,380)
საიჯარო ვალდებულების დაფარვა	792,114
საიჯარო ვალდებულებები 2021 წლის 31 დეკემბერს	(3,693,103)

ფულადი ნაკადების ანგარიშგებაში აღიარებული ოდენობები

ლარი	2021	2020
საიჯარო ვალდებულების ძირი თანხის გადახდები	(431,848)	(600,887)
გადახდილი პროცენტი	(360,266)	(399,113)
სულ ფულადი სახსრების გადინება იჯარებისთვის	(792,114)	(1,000,000)

15. სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები

ლარი	2021	2020
საბალანსო ელექტროენერგია	73,103,183	42,228,075
გარანტირებული სიმძლავრე	43,951,306	35,055,593
ექსპორტირებული ელექტროენერგია	317,054	466,132
პირდაპირი ხელშეკრულება (იმპორტი)	292,935	378,145
მიღებული მომსახურება	43,453	59,923
სხვა ვალდებულებები*	76,702	405,376
	117,784,633	78,593,244

* სხვა ვალდებულებები 2020 წლის 31 დეკემბრისთვის, მოიცავს 314 ათასი ლარის ოდენობით ვალდებულებებს მეკავშირე საწარმოს მიმართ.

კომპანიის სავაჭრო და სხვა ვალდებულებებთან დაკავშირებული სავალუტო და ლიკვიდურობის რისკებზე დაქვემდებარება განხილულია 16-ე შენიშვნაში.

16. სამართლიანი ღირებულებები და რისკის მართვა

(a) სააღრიცხვო კლასიფიკაციები და სამართლიანი ღირებულებები

სამართლიანი ღირებულების შეფასების მიზანია შეფასების თარიღისთვის ბაზრის მონაწილეებს შორის დადებულ სტანდარტულ ოპერაციაში აქტივის გაყიდვიდან მიღებული ან ვალდებულების გადაცემისთვის გადახდილი ფასის მიახლოება. თუმცა, განუსაზღვრელობებიდან და სუბიექტური მსჯელობის გამოყენებიდან გამომდინარე, სამართლიანი ღირებულება არ უნდა იყოს ინტერპრეტირებული როგორც რეალიზებადი აქტივების დაუყოვნებელი გაყიდვისას ან ვალდებულებების გადაცემისას.

კომპანიამ განსაზღვრა სამართლიანი ღირებულებები შეფასების ტექნიკების გამოყენებით. შეფასების ტექნიკის მიზანს წარმოადგენს სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრა, რომელიც ასახავს შეფასების თარიღისთვის, ბაზრის მონაწილეებს შორის დადებულ სტანდარტულ ოპერაციაში აქტივის გაყიდვიდან მიღებულ ან ვალდებულების გადაცემისთვის გადახდილ ფასს. გამოყენებული შეფასების ტექნიკა წარმოადგენს საბაზრო შედარების მიდგომას.

ხელმძღვანელობის შეფასებით ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება მათ საბალანსო ღირებულებას არის მიახლოებული.

(b) ფინანსური რისკის მართვა

ფინანსური ინსტრუმენტების გამოყენების შედეგად კომპანია შემდეგი რისკების წინაშე დგას:

- საკრედიტო რისკი (იხილეთ i);
- ლიკვიდურობის რისკი (იხილეთ ii);
- საბაზრო რისკი (იხილეთ iii).

ამ შენიშვნაში მოცემულია ინფორმაცია ზემოთ ჩამოთვლილ თითოეულ რისკზე კომპანიის დაქვემდებარების შესახებ, ასევე კომპანიის მიზნებზე, პოლიტიკებსა და რისკების შეფასებისა და მართვის პოლიტიკებსა და პროცესებზე და კომპანიის მიერ კაპიტალის მართვაზე. დამატებითი რაოდენობრივი ახსნა-განმარტებები ასევე შეტანილია წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებაში.

(i) რისკის მართვის სტრუქტურა

კომპანიის ხელმძღვანელობას აკისრია მთლიანი პასუხისმგებლობა კომპანიის რისკების მართვის სტრუქტურის დადგენასა და ზედამხედველობაზე. კომპანიის ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია კომპანიის რისკების მართვის პოლიტიკის შემუშავებასა და მონიტორინგზე.

კომპანიის რისკების მართვის პოლიტიკები განისაზღვრება მის წინაშე არსებული რისკების იდენტიფიცირებისა და ანალიზისთვის, შესაბამისი რისკების საზღვრებისა და საკონტროლო მექანიზმების განსაზღვრისთვის და რისკებისა და საზღვრების დაცვის მონიტორინგისთვის. რისკების მართვის პოლიტიკები და სისტემები რეგულარულად გადაიხედება, ბაზრის პირობებში და კომპანიის საქმიანობებში განხორციელებული ცვლილებების ასახვის მიზნით. სასწავლო და მართვის სტანდარტების და პროცედურების გამოყენებით კომპანიის მიზანს წარმოადგენს დისციპლინირებული და კონსტრუქციული კონტროლის გარემოს შექმნა, რომელშიც ყველა თანამშრომელს გააზრებული ექნება თავისი ფუნქცია და ვალდებულება.

(ii) საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი წარმოადგენს კომპანიის ფინანსური ზარალის რისკს, თუ მომხმარებელი ან ფინანსური ინსტრუმენტის კონტრაპენტი ვერ დააკმაყოფილებს მის სახელშეკრულებო ვალდებულებებს და ამგვარი რისკი ძირითადად წარმოიშვება კომპანიის კლიენტების მიმართ არსებულ მოთხოვნებთან და ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებთან მიმართებაში.

ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულება წარმოადგენს მაქსიმალურ საკრედიტო რისკს. მაქსიმალური დაქვემდებარება საკრედიტო რისკზე საანგარიშგებო თარიღისთვის იყო შემდეგი:

ლარი	საბალანსო ღირებულება	
	2021	2020
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	114,057,036	90,990,063
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	31,698,058	5,633,970
	145,755,094	96,624,033

სავაჭრო მოთხოვნები

კომპანიის საკრედიტო რისკი ძირითადად განპირობებულია თითოეული მომხმარებლის ინდივიდუალური მახასიათებლებით. თუმცა, ხელმძღვანელობა ასევე განიხილავს „კომპანიის“ მომხმარებელთა ბაზის დემოგრაფიულ მონაცემებს, იმ მრეწველობებისა და ქვეყნის დეფოლტის რისკების ჩათვლით, რომლებშიც მომხმარებლები საქმიანობენ, რადგან ამ ფაქტორებმა შეიძლება გავლენა იქონიონ საკრედიტო რისკზე. „კომპანიის“ შემოსავლის დაახლოებით 15% (2020 წელს: 36%) წარმოადგენს გაყიდვის ოპერაციებს ერთ მომხმარებელთან - სს „ენერგო პრო ჯორჯიასთან“. „კომპანიის“ საექსპორტო გაყიდვები სომხეთსა და აზერბაიჯანში 2021 წლის მთლიანი საექსპორტო გაყიდვების 61%-სა და 39%-ს შეადგენს, შესაბამისად (2020 წელს: აზერბაიჯანი - 98% და სომხეთი - 2%).

კომპანიის ხელმძღვანელობამ შეიმუშავა საკრედიტო პოლიტიკა, რომლის თანახმადაც ყველა ახალი კლიენტის კრედიტუნარიანობა ინდივიდუალურად ფასდება კომპანიის სტანდარტული გადახდის და მიწოდების პირობების შეთავაზებამდე. კომპანიის მიმოხილვა მოიცავს გარე წყაროებიდან მიღებული ინფორმაციის ანალიზს, ხელმისაწვდომობის შემთხვევაში.

კანონმდებლობაში 2014 წლის 1 სექტემბრიდან შეტანილი ცვლილებების შედეგად, კომპანია მოქმედებს პრინციპალის სახით და კისრულობს ყველა საკრედიტო რისკს გაყიდული საბალანსო და გარანტირებული ელექტროენერგიისთვის. არსებული შეთანხმებების ფარგლებში, კომპანია: ა) ვალდებულია გადაუხადოს ელექტროენერგიის მწარმოებლებს წარმოებული და მიწოდებული საბალანსო და გარანტირებული ელექტროენერგიისთვის; ბ) ვალდებულია შეიძინოს წინასწარ განსაზღვრული ელექტროენერგიის მოცულობის მინიმალური ოდენობა, თუ მომწოდებელი ვერ გაყიდის მას პირდაპირი ხელშეკრულებების საშუალებით; გ) გასწევს მომსახურებას პირდაპირ მის კლიენტებზე და სხვა არცერთი მხარე არ არის ჩართული.

კომპანიის მომხმარებლების 90%-ზე მეტი უკვე რამდენიმე წელია აწარმოებს გარიგებებს კომპანიასთან და ზარალს იშვიათად ჰქონია ადგილი. კლიენტების საკრედიტო რისკის მონიტორინგის დროს, კლიენტები ჯგუფდებიან მათი საკრედიტო მახასიათებლების მიხედვით, გეოგრაფიული ადგილმდებარეობის, ასაკობრივი პროფილის, დაფარვის ვადების და წარსული ფინანსური სირთულეების არსებობის გათვალისწინებით. სავაჭრო მოთხოვნები კომპანიის საბითუმო მომხმარებლებს უკავშირდება. მოქმედი კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს წინასწარ გარანტიებს.

სავაჭრო და სხვა მოთხოვნებთან დაკავშირებით ზოგადად არ მოითხოვება რაიმე სახის უზრუნველყოფა.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრისთვის, კომპანიის სავაჭრო მოთხოვნების 100% უკავშირდებოდა ადგილობრივ საბითუმო კლიენტებს. 2020 წლის 31 დეკემბრისთვის, კომპანიამ დაარეგისტრირა 46 ადგილობრივი საბითუმო მომხმარებელი (2020 წლის 31 დეკემბერი: 16 მომხმარებელი).

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალები

კომპანიის სავაჭრო მოთხოვნებიდან წარმოშობილ საკრედიტო რისკზე დაქვემდებარების შეჯამება:

ლარი	საკრედიტო რისკით გაუფასურებული	31 დეკემბერი 2021		31 დეკემბერი 2020	
		ბრუტო	გაუფასურება	ბრუტო	გაუფასურება
დაბალი რისკი	არა	115,047,773	(990,737)	91,333,192	(343,129)
მაღალი რისკი	კი	4,038,258	(4,038,258)	8,267,552	(8,267,552)
		119,086,031	(5,028,995)	99,600,744	(8,610,681)

მომხმარებელთა საკრედიტო რისკის მონიტორინგის დროს, მომხმარებლები ჯგუფდებათ მათი საკრედიტო მახასიათებლების მიხედვით, ხანდაზმულობის პროფილი, დაფარვის ვადა და წარსულში არსებული ფინანსური სირთულეები.

დაბალი რისკი - კონტრაქტებს, ახლო მომავალში, აქვთ მათი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვალდებულებების დაკმაყოფილების ძლიერი უნარი და ეკონომიკური და ბიზნეს გარემოს მომავალი უარყოფითი ცვლილებები, არ არის სავარაუდო, რომ შეამცირებს კლიენტის უნარს დააკმაყოფილოს თავისი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვალდებულებები. საშუალო შეწონილი ზარალის განაკვეთი დაბალი რისკის ხარისხისთვის არის დაახლოებით 0.9% (2020: 0.4%).

მაღალი რისკი - კონტრაქტებს, ახლო მომავალში, აქვთ მათი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვალდებულებების დაკმაყოფილების სუსტი უნარი და ეკონომიკური და ბიზნეს გარემოს მომავალი უარყოფითი ცვლილებები სავარაუდოდ შეამცირებს კონტრაქტების უნარს დააკმაყოფილოს მათი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვალდებულებები. საშუალო შეწონილი ზარალის განაკვეთი მაღალი რისკის ხარისხისთვის არის 100%.

კომპანია განსაზღვრავს გაუფასურების რეზერვს, რომელიც წარმოადგენს მოსალოდნელი ზარალების მისეულ შეფასებას სავაჭრო მოთხოვნებთან მიმართებაში. აღნიშნული რეზერვის ძირითადი შემადგენელი ნაწილია ჯგუფური ზარალის კომპონენტი. კომპანიის სავაჭრო მოთხოვნები ძირითადად ადგილობრივ კლიენტებს უკავშირდება, რომლებსაც კომპანიასთან მუშაობის გრძელვადიანი გამოცდილება და კარგი საკრედიტო ისტორია აქვთ.

მოდრაობა გაუფასურების რეზერვში სავაჭრო მოთხოვნებთან მიმართებაში წლის განმავლობაში იყო შემდეგი:

ლარი	გაუფასურების რეზერვი	
	2021	2020
ნაშთი წლის დასაწყისში	(8,610,681)	(7,353,680)
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალების ანარიცხი	(4,908,697)	(1,257,001)
აღდგენები წლის განმავლობაში	8,490,383	-
ნაშთი წლის ბოლოს	(5,028,995)	(8,610,681)

რეზერვის ანგარიში სავაჭრო მოთხოვნებთან მიმართებაში გამოიყენება გაუფასურების ზარალის აღრიცხვის მიზნით, მანამ სანამ აღდგენის ყველა შესაძლებლობა არ იქნება ამოწურული; ამ დროს ოდენობები ჩამოიწერება პირდაპირ ფინანსური აქტივის საპირწონედ.

ისტორიული დეფოლტის განაკვეთების მიხედვით, კომპანიას სჯერა, რომ ზემოაღნიშნულის გარდა, არ არის აუცილებელი გაუფასურების რეზერვის შექმნა სავაჭრო მოთხოვნებთან მიმართებაში.

(iii) ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

2021 წლის 31 დეკემბრისთვის, კომპანია ფლობდა 31,698,058 ლარის ოდენობით ფულად სახსრებს და მათ ეკვივალენტებს (2020 წლის 31 დეკემბერი: 5,633,970 ლარი), რაც წარმოადგენს მოცემულ აქტივებზე მის მაქსიმალურ საკრედიტო რისკს. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წამყვან ქართულ ბანკებშია განთავსებული, რომელთა მოკლევადიანი ემიტენტის დეფოლტ რეიტინგი, Fitch-ის სარეიტინგო სააგენტოს რეიტინგის მიხედვით არის B.

გაუფასურება ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებზე ფასდება 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე და ასახავს დაქვემდებარებების მოკლე ვადიანობას. კომპანია მიიჩნევს, რომ მის ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებს აქვთ დაბალი საკრედიტო რისკი, მისი კონტრაქტების გარე საკრედიტო რეიტინგებზე დაყრდნობით.

(iv) ლიკვიდურობის რისკი

ლიკვიდურობის რისკი არის ისეთი რისკი, რომლის დროსაც კომპანიას ექმნება სირთულეები ნაკისრი ფინანსური ვალდებულებების შესრულებაში და რომელთა დასაფარად საჭიროა ფულის ან სხვა ფინანსური აქტივის მიწოდება. კომპანიის პოლიტიკა ლიკვიდურობის მართვასთან დაკავშირებით, მდგომარეობს იმის უზრუნველყოფაში, რომ ყოველთვის ჰქონდეს სათანადო ლიკვიდურობა მისი ვალდებულებების დასაკმაყოფილებლად მათი დაფარვის ვადის დადგომისას, როგორც ჩვეულებრივ, ასევე კრიზისულ გარემოებებში, მიუღებელი ზარალის გაწევის ან კომპანიის რეპუტაციისთვის ზიანის მიყენების გარეშე.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები სრულად არის განთავსებული მიმდინარე ანგარიშზე ბანკში, რაც ასევე ხელს უწყობს კომპანიის ლიკვიდურობის მდგომარეობას.

ქვემოთ მოცემულია ფინანსური ვალდებულებების სახელშეკრულებო დაფარვის ვადები, სავარაუდო საპროცენტო გადახდების ჩათვლით და ურთიერთგადაფარვის ხელშეკრულებების გავლენის გამოკლებით:

31 დეკემბერი 2021

ლარი	საბალანსო ღირებულება	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები	12 თვეზე ნაკლები	1-2 წლამდე	2-5 წლამდე	5 წელზე მეტი
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები						
საიჯარო						
ვალდებულებები	3,693,103	6,550,463	701,835	701,835	2,105,506	3,041,287
სავაჭრო და სხვა						
ვალდებულებები	117,784,633	117,784,633	117,784,633	-	-	-
	121,477,736	124,335,096	118,486,468	701,835	2,105,506	3,041,287

31 დეკემბერი 2020

ლარი	საბალანსო ღირებულება	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები	12 თვეზე ნაკლები
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები			
საიჯარო ვალდებულებები	300,571	333,333	333,333
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	78,593,244	78,593,244	78,593,244
	78,893,815	78,926,577	78,926,577

არ არის მოსალოდნელი, რომ დაფარვის ვადების ანალიზში შესულ ფულად ნაკადებს ადგილი ექნებათ არსებითად ადრე, ან არსებითად განსხვავებული ოდენობებით.

(v) **საბაზრო რისკი**

საბაზრო რისკი არის რისკი, რომ საბაზრო ფასების ისეთი ცვლილება, როგორც არის სავალუტო კურსები, საპროცენტო განაკვეთები და აქციის ფასები, იმოქმედებს კომპანიის შემოსავალზე ან მისი ფინანსური ინსტრუმენტების ფლობის ღირებულებაზე. საბაზრო რისკების მართვის მიზანია საბაზრო რისკების საფრთხის მართვა და კონტროლი მისაღები პარამეტრების ფარგლებში, ამონაგების ოპტიმიზაციის ფონზე.

სავალუტო რისკი

საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ გამოშვებული „ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესების“ მიხედვით კომპანია არ ექვემდებარება არსებით სავალუტო რისკს.

საპროცენტო განაკვეთის რისკი

ხელმძღვანელობას არ აქვს ფორმალური პოლიტიკა იმის განსაზღვრად, თუ რა ოდენობით უნდა ექვემდებარებოდეს კომპანია ფიქსირებულ ან ცვლად განაკვეთიან ინსტრუმენტებს. თუმცა, ახალი სესხების და კრედიტების აღების დროს გადაწყვეტილების მიღებისას მართვის გუნდი ხელმძღვანელობს საკუთარი მსჯელობით სესხის მოსალოდნელი სარგებლობის პერიოდის დასრულებამდე რომელი საპროცენტო განაკვეთი უფრო მომგებიანი იქნება კომპანიისთვის - ფიქსირებული თუ ცვალებადი.

საპროცენტო განაკვეთის რისკზე დაქვემდებარება

საანგარიშგებო თარიღებისთვის, კომპანიის პროცენტიანი ფინანსური ინსტრუმენტების საპროცენტო განაკვეთის შემადგენლობა იყო შემდეგი:

ლარი	31 დეკემბერი 2021	31 დეკემბერი 2020
ფიქსირებულგანაკვეთიანი ინსტრუმენტები		
ფინანსური აქტივები	31,698,058	5,633,970
ფინანსური ვალდებულებები	(3,693,103)	(300,571)
	28,004,955	5,333,399

კომპანია არ აღრიცხავს ფიქსირებული განაკვეთის მქონე ფინანსურ აქტივებს ან ფინანსურ ვალდებულებებს როგორც სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით შეფასებულს და კომპანია არ განსაზღვრავს წარმოებულ ინსტრუმენტებს (საპროცენტო განაკვეთის სვოპები), როგორც ჰეჯირების ინსტრუმენტებს სამართლიანი ღირებულების ჰეჯირების აღრიცხვის მოდელის მიხედვით. შესაბამისად, ცვლილებას საპროცენტო განაკვეთებში საანგარიშგებო თარიღისთვის არ ექნებოდა გავლენა მოგებაზე ან ზარალზე.

სამართლიანი ღირებულების მგრძნობელობის ანალიზი ფიქსირებულგანაკვეთიანი ინსტრუმენტებისთვის

კომპანია არ აღრიცხავს ფიქსირებული განაკვეთის მქონე ფინანსურ ინსტრუმენტს სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, ან როგორც გასაყიდად გამიზნულს. შესაბამისად, საანგარიშგებო თარიღისთვის, საპროცენტო განაკვეთის ცვლილება ვერანაირ გავლენას ვერ მოახდენდა მოგებაზე ან ზარალზე ან კაპიტალზე.

(g) **კაპიტალის მართვა**

კომპანიის საქმიანობის ხასიათიდან გამომდინარე, კომპანიას არ აქვს კაპიტალის მართვის ფორმალური პოლიტიკა. კომპანია არ წარმოადგენს გარედან დაკისრებული, კაპიტალის მოთხოვნების საგანს. გარდა ამისა, წლის განმავლობაში კაპიტალის მართვის მიდგომებში ცვლილებები არ მომხდარა.

17. პირობითი ვალდებულებები

(a) სასამართლო დავები

ხელმძღვანელობის აზრით, არ არსებობს მიმდინარე სასამართლო დავები და საჩივრები, რომელთაც შეიძლება არსებითი გავლენა ჰქონდეთ კომპანიის საოპერაციო შედეგებსა და ფინანსურ მდგომარეობაზე და რომლებიც არ არის წარმოდგენილი წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებაში.

(b) პირობითი საგადასახადო ვალდებულებები საქართველოში

საქართველოში საგადასახადო სისტემა შედარებით ახალია და ახასიათებს ხშირი საკანონმდებლო, ოფიციალური განცხადებებისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების ცვლილებები, რომლებიც ზოგჯერ ბუნდოვანი და ურთიერთგამომრიცხავია და ერთმანეთისაგან განსხვავებული ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა. საგადასახადო წელი ღია რჩება საგადასახადო უწყებების მიერ განსახილველად, სამი თანმიმდევრული კალენდარული წლის განმავლობაში, თუმცა, კონკრეტულ ვითარებებში საგადასახადო წელი შესაძლოა უფრო დიდი ხნით დარჩეს ღია.

ეს ვითარება ქმნის საგადასახადო რისკებს, რომლებიც, სხვა ქვეყნებთან შედარებით, საქართველოში გაცილებით უფრო საგრძნობია. ხელმძღვანელობა თვლის, რომ საგადასახადო ვალდებულებები ადეკვატურია მოქმედი საგადასახადო კოდექსის, ოფიციალური განცხადებებისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების ინტერპრეტაციისა. თუმცა, საგადასახადო ორგანოების მიერ აღნიშნული კანონების ინტერპრეტირება შეიძლება განსხვავდებოდეს კომპანიის ინტერპრეტაციისაგან და თუ საგადასახადო ორგანომ შეძლო საკუთარი ინტერპრეტირების არგუმენტირება, მაშინ აღნიშნულმა გარემოებამ შეიძლება მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

18. დაკავშირებული მხარეები

(a) ოპერაციები უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობასთან

(i) უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის ანაზღაურება

უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობამ წლის განმავლობაში მიიღო შემდეგი ანაზღაურება, რომელიც შესულია ხელფასების და გასამრჯელოების კატეგორიაში (იხილეთ ასევე შენიშვნა 7):

ლარი	2021	2020
ხელფასები და ბონუსები	364,100	319,400

(b) ოპერაციები საქართველოს მთავრობასთან

საქართველოს მთავრობა პირდაპირ ან არაპირდაპირ ფლობს კომპანიის წილების 100%-ს (2020: 100%) და ხმის მიცემის უფლებების 100%-ს და აღნიშნული საკუთრება აძლევს მთავრობას არსებით გავლენას კომპანიაზე. ამასთანავე, კომპანია აწარმოებს ყოველდღიურ ოპერაციებს რიგ საწარმოებთან, რომლებიც კონტროლდება, ერთობლივად კონტროლდება ან არის საქართველოს მთავრობის მნიშვნელოვანი გავლენის ქვეშ. მთავრობასთან დაკავშირებულ სუბიექტებთან განხორციელებულ ოპერაციებთან დაკავშირებით კომპანიამ აირჩია ბასს 24-ით (დაკავშირებული მხარის განმარტებითი შენიშვნები) ნებადართული გათავისუფლების გამოყენება, რაც იძლევა დაკავშირებული მხარის განმარტებითი შენიშვნების შემცირებული სახით წარდგენის შესაძლებლობას.

ერთობლივად, მაგრამ არა ინდივიდუალურად, მნიშვნელოვანი ოპერაციები

კომპანია ოპერირებს ენერგოსექტორში, რომელშიც დომინირებენ საწარმოები, რომლებიც პირდაპირ ან არაპირდაპირ კონტროლდება საქართველოს მთავრობის მიერ, მთავრობასთან დაკავშირებული საწარმოების საშუალებით.

აღნიშნულ ოპერაციებს ადგილი აქვთ კომპანიის ჩვეულებრივი ბიზნეს საქმიანობის პროცესში იმ პირობებზე, რომლებიც შესაძარსია სხვა საწარმოების პირობებთან, რომლებიც არ არიან დაკავშირებული მთავრობასთან. კომპანიამ დაადგინა შესყიდვების პოლიტიკა და პროდუქტებისა და მომსახურების შესყიდვების დამტკიცების პროცესები, რომლებიც არ არის დამოკიდებული იმაზე წარმოადგენენ თუ არა კონტრაქტები მთავრობასთან დაკავშირებულ საწარმოებს.

2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის, ხელმძღვანელობა აფასებს, რომ კომპანიის მიერ სხვა მთავრობასთან დაკავშირებულ საწარმოებთან დადებული მნიშვნელოვანი გარიგებების ჯამური ოდენობა არის მისი საბალანსო ელექტროენერგიის და გარანტირებული სიმძლავრის გაყიდვების სულ მცირე 5% (2020: 36%) და მისი საბალანსო ელექტროენერგიის და გარანტირებული სიმძლავრის შესყიდვების 21% (2020: 23%).

19. შემდგომი მოვლენები

ბაზრის ახალი კონცეფცია

საქართველოს მთავრობის, 2020 წლის 16 აპრილის დადგენილება N246-ის საფუძველზე შეიქმნა ბაზრის ახალი კონცეფცია. თავდაპირველად დაგეგმილი იყო, რომ ბაზრის ახალი კონცეფცია ძალაში 2021 წლის 1 ივლისიდან შევიდოდა. საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 31 მაისის N244 დადგენილების საფუძველზე, ცვლილებები ბაზრის კონცეფციაში 2022 წლის იანვრამდე გადაიდო. აღნიშნულ თარიღამდე, კომპანია გააგრძელებს მის საქმიანობას ჩვეულ რეჟიმში და ახლად დაფუძნებული სს "საქართველოს ენერგეტიკული ბირჟა" იმუშავებს სატესტო რეჟიმში. 2022 წლის იანვრის შემდეგ, კომპანიის ფუნქციები შემცირდება და იქნება შემდეგი:

- განახლებადი ენერგიის მხარდაჭერის სქემით მოსარგებლეთათვის, მათ შორის გარანტირებული შესყიდვის ხელშეკრულების მქონე მწარმოებლების მიერ წარმოებული ელექტროენერგიის შეძენა, სახელშეკრულებო ტარიფით და გაყიდვა ორგანიზებულ ბაზრებზე ელექტროენერგიის შემოსავლის მიღების მიზნით.
- საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებისთვის ელექტროენერგიის უსაფრთხო მიწოდების უზრუნველყოფა, ორგანიზებულ ბაზრებზე ელექტროენერგიის შესყიდვის გზით, ბაზრის ახალი კონცეფციისა და შესაბამისი კანონმდებლობის მოთხოვნების გათვალისწინებით; და
- იმოქმედოს ამ ოპერაციებით, საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციის სახით.

საქართველოს მთავრობის 2022 წლის 29 აგვისტოს დადგენილება №438 -ის საფუძველზე, ბაზრის კონცეფციაში საკანონმდებლო ცვლილებების შეტანა კვლავ გადაიდო 2023 წლის 31 მარტამდე.

ხელმძღვანელობა არ მოელის, რომ დაგეგმილ საკანონმდებლო ცვლილებებს და ახალი ბაზრის კონცეფციის შემოღებას ექნებათ არსებითი გავლენა კომპანიის საოპერაციო საქმიანობასა და ფინანსურ მდგომარეობაზე.

20. შეფასების საფუძველი

ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ისტორიული ღირებულების საფუძველზე, გარდა ძირითადი საშუალებებისა, რომლებიც შეფასებულია გადაფასებული ოდენობებით.

21. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკები

ქვემოთ განსაზღვრული სააღრიცხვო პოლიტიკები თანმიმდევრულად იქნა გამოყენებული წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ ყველა პერიოდთან მიმართებაში.

(a) ოპერაციები უცხოურ ვალუტაში

ოპერაციები უცხოურ ვალუტაში გადაყვანილია კომპანიის შესაბამის სამუშაო ვალუტაში ოპერაციების თარიღის შესაბამისი გაცვლითი კურსით.

უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული ფულადი აქტივებისა და ვალდებულებების კონვერტირება კომპანიის სამუშაო ვალუტაში ხდება საანგარიშგებო თარიღისათვის არსებული გაცვლითი კურსით. უცხოური ვალუტით მიღებული შემოსულობა ან ზარალი ფულად მუხლებზე წარმოადგენს სხვაობას პერიოდის დასაწყისში არსებულ სამუშაო ვალუტაში დენომინირებულ ამორტიზებულ ღირებულებას შორის (კორექტირებული ეფექტური პროცენტით და გადახდებით პერიოდის განმავლობაში) და უცხოურ ვალუტაში დენომინირებულ ამორტიზებულ ღირებულებას შორის, რომელიც კონვერტირებულია საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს არსებული გაცვლითი კურსით.

უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული არაფულადი აქტივები და ვალდებულებები, რომლებიც სამართლიანი ღირებულებით ფასდება, გადაყვანილია კომპანიის სამუშაო ვალუტაში სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრის თარიღისათვის არსებული გაცვლითი კურსით. უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული არაფულადი ერთეულები, რომლებიც შეფასებულია ისტორიული ღირებულებით, კონვერტირებულია ოპერაციის თარიღისთვის არსებული გაცვლითი კურსით.

უცხოური ვალუტის კონვერტაციით გამოწვეული სხვაობა როგორც წესი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

(b) ფინანსური ინსტრუმენტები

(i) აღიარება და თავდაპირველი შეფასება

სავაჭრო მოთხოვნები და გამოშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები თავდაპირველად აღიარდება წარმოშობის მომენტში. ყველა სხვა ფინანსური აქტივის და ფინანსური ვალდებულების აღიარება თავდაპირველად ხორციელდება გარიგების თარიღისთვის, როდესაც კომპანია ხდება ფინანსური ინსტრუმენტის ხელშემკვერელი მხარე.

ფინანსური აქტივი (თუ ის არ არის სავაჭრო მოთხოვნა არსებითი საფინანსო კომპონენტის გარეშე) ან ფინანსური ვალდებულება, თავდაპირველად შეფასებულია სამართლიან ღირებულებას დამატებული (არა სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით შეფასებული ერთეულისთვის) მის შემენასთან ან გამოშვებასთან პირდაპირ დაკავშირებული გარიგების ხარჯები. სავაჭრო მოთხოვნა მნიშვნელოვანი საფინანსო კომპონენტის გარეშე თავდაპირველად აღიარდება გარიგების ფასით.

(ii) ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიკაცია და შეფასება

პირველადი აღიარებისას, ფინანსური აქტივი კლასიფიცირდება ისევე, როგორც ფასდება: ამორტიზებული ღირებულებით; სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით - ინვესტიცია სავალო ინსტრუმენტებში; სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით - ინვესტიცია წილობრივ ინსტრუმენტებში; ან სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

პირველადი აღიარების შემდგომ ფინანსური აქტივები არ ექვემდებარება რეკლასიფიკაციას, მანამ სანამ კომპანია არ შეცვლის ფინანსური აქტივების აღრიცხვის ბიზნეს მოდელს, რა შემთხვევაშიც ყველა ჩართული ფინანსური აქტივი რეკლასიფიცირებულია ბიზნეს მოდელის ცვლილების შემდგომ პირველი სააღრიცხვო პერიოდის პირველივე დღეს.

ფინანსური აქტივი ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით, თუ ის აკმაყოფილებს ქვემოთ მოყვანილ ორივე პირობას და არ არის გამიზნული როგორც სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით შეფასებული:

- აქტივი განეკუთვნება ბიზნეს მოდელს, რომლის მიზანიც არის აქტივების შენახვა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების შესაგროვებლად; და
- მისი სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტულ თარიღებში წარმოშობს ფულად ნაკადებს, რომელიც მხოლოდ ძირითადი თანხისა და დაუფარავ ძირითადი დაგროვილი პროცენტის გადახდას წარმოადგენს.

ინვესტიცია სავალდებულო ინსტრუმენტებში შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, თუ ის აკმაყოფილებს ქვემოთ მოცემულ ორივე პირობას და არ არის გამიზნული როგორც სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით შეფასებული:

- აქტივი განეკუთვნება ბიზნეს მოდელს, რომლის მიზანიც არის სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების შეგროვება და ფინანსური აქტივების გაყიდვა; და
- მისი სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტულ თარიღებში წარმოშობს ფულად ნაკადებს, რომელიც მხოლოდ ძირითადი თანხისა და დაუფარავ ძირითადი დაგროვილი პროცენტის გადახდას წარმოადგენს.

იმ „ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში“ თავდაპირველი აღიარებისას, რომლებიც არ არის სავაჭროდ გამიზნული, კომპანიამ შეიძლება შეუქცევად აირჩიოს ინვესტიციის სამართლიანი ღირებულების შემდგომი ცვლილებების სხვა სრულ შემოსავალში ასახვა. ეს არჩევანი კეთდება კონკრეტული ინვესტიციების მიხედვით.

ყველა ფინანსური აქტივი, რომელიც არ კლასიფიცირდება ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით. აღნიშნული მოიცავს ყველა წარმოებულ ფინანსურ აქტივებს. თავდაპირველი აღიარებისას, კომპანიას შეუქცევადი არჩევანის უფლება აქვს, ფინანსური აქტივი, რომელიც სხვაგვარად აკმაყოფილებს ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით შეფასების კრიტერიუმებს, შეაფასოს სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით თუ ამგვარი კლასიფიკაცია მთლიანად აღმოფხვრის, ამ მნიშვნელოვნად ამცირებს სააღრიცხვო შეუსაბამობებს, რომლებიც სხვაგვარად წარმოიშვებოდა.

ფინანსური ვალდებულებები - კლასიფიკაცია, შემდგომი შეფასება და შემოსულობა და ზარალი

ფინანსური ვალდებულებები კლასიფიცირდება ისევე როგორც ფასდება - ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით. ფინანსური ვალდებულება კლასიფიცირდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით თუ ის კლასიფიცირდება როგორც სავაჭროდ ფლობილი, წარმოებულია ან გამიზნულია ესეთად თავდაპირველი აღიარებისას. სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები ფასდება სამართლიანი ღირებულებით და წმინდა ამონაგებით და ზარალით, ნებისმიერი საპროცენტო ხარჯის ჩათვლით, და აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. სხვა ფინანსური ვალდებულებები შემდგომ ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით ეფექტური პროცენტის მეთოდის გამოყენებით. საპროცენტო ხარჯი და საკურსო სხვაობით განპირობებული შემოსულობები და ზარალები აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. აღიარების შეწყვეტის შედეგად მიღებული ამონაგები ან ზარალი ასევე აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების მოდიფიცირება

ფინანსური აქტივები

თუ ფინანსური აქტივის პირობები მოდიფიცირებულია, კომპანიამ უნდა შეაფასოს არსებითად იცვლება თუ არა მოდიფიცირებული აქტივისგან წარმოშობილი ფულადი ნაკადები. თუ ფულად ნაკადებში არსებითი ცვლილებაა (ეგრეთ წოდებული „არსებითი მოდიფიცირება“), მაშინ თავდაპირველი ფინანსური აქტივისგან წარმოშობილ ფულად ნაკადებზე სახელშეკრულებო უფლებები მიიჩნევა ვადაგასულად. ამ შემთხვევაში, თავდაპირველი ფინანსური აქტივის აღიარება წყდება და ახალი ფინანსური აქტივი აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით. კომპანია ახორციელებს მოცემული მოდიფიცირების არსებითობის რაოდენობრივ და ხარისხობრივ შეფასებას, ანუ არსებითად განსხვავდება თუ არა საწყისი ფინანსური აქტივიდან მიღებული ფულადი ნაკადები მოდიფიცირებული ან ჩანაცვლებული ფინანსური აქტივიდან მიღებული ფულადი ნაკადებისგან. კომპანია აფასებს არსებითია თუ არა მოდიფიცირება რაოდენობრივ და ხარისხობრივ მაჩვენებლებზე დაყრდნობით, მოცემული თანმიმდევრობით: ხარისხობრივი მაჩვენებლები, რაოდენობრივი მაჩვენებლები, ორივე ხარისხობრივი და რაოდენობრივი მაჩვენებლების საერთო გავლენა. თუ ფულადი ნაკადები არსებითად განსხვავდება, მაშინ თავდაპირველი ფინანსური აქტივისგან წარმოშობილ ფულად ნაკადებზე სახელშეკრულებო უფლებები მიიჩნევა ვადაგასულად. ამ შეფასების გაკეთების დროს კომპანია ფინანსური ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტის დროს გამოყენებული პრინციპების ანალოგიური პრინციპებით ხელმძღვანელობს.

კომპანია ასკვნის, რომ მოდიფიცირება არსებითია შემდეგ ხარისხობრივ ფაქტორებზე დაყრდნობით:

- ცვლილება ფინანსური აქტივის ვალუტაში;
- ცვლილება გირაოში ან სხვა საკრედიტო პირობებში;

თუ ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული, მოდიფიცირებული აქტივისგან მიღებული ფულადი ნაკადები, არ არის არსებითად შეცვლილი, მაშინ მოდიფიცირების შედეგად ფინანსური აქტივის აღიარება არ წყდება. ამ შემთხვევაში, კომპანია ხელახლა ანგარიშობს ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებას და მთლიანი საბალანსო ღირებულების კორექტირებისას წარმოქმნილ თანხას აღრიცხავს როგორც მოდიფიცირებით განპირობებულ შემოსულობას ან ზარალს მოგებაში ან ზარალში. ფინანსური აქტივის მთლიანი საბალანსო ღირებულება ხელახლა ითვლება როგორც შეცვლილი ან მოდიფიცირებული სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულება, რომელიც დისკონტირდება აქტივის თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. ნებისმიერი გაწეული ხარჯი ან საკომისიო აკორექტირებს მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივის საბალანსო ღირებულებას და არის ამორტიზებული მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივის დარჩენილი მოხმარების ვადის განმავლობაში.

ფინანსური ვალდებულებები

კომპანია წყვეტს ფინანსურ ვალდებულების აღიარებას როდესაც იცვლება მისი პირობები და არსებითად განსხვავდება შეცვლილი ფინანსური ვალდებულებისგან მიღებული ფულადი ნაკადები. ამ შემთხვევაში, ახალი მოდიფიცირებულ პირობებზე დაფუძნებული ფინანსური ვალდებულება აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით. სხვაობა აღიარებაშეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და ახალ მოდიფიცირებულ პირობებთან ფინანსურ ვალდებულებას შორის აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

თუ მოდიფიცირება (ან გაცვლა) არ იწვევს ფინანსური ვალდებულების აღიარების შეწყვეტას, კომპანია იყენებს ფინანსური აქტივის მთლიანი საბალანსო ღირებულების კორექტირებისას გამოყენებულ სააღრიცხვო პოლიტიკას. როდესაც მოდიფიცირება არ იწვევს ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტას კომპანია აღიარებს ესეთი მოდიფიცირებიდან (ან გაცვლიდან) წარმოშობილ, ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებული ღირებულების ნებისმიერ კორექტირებას, მოგებაში ან ზარალში, მოდიფიცირების (გაცვლის) თარიღში.

ცვლილებები არსებული ფინანსური ვალდებულებების ფულად ნაკადებში არ მიიჩნევა მოდიფიცირებად, თუ ისინი წარმოიშვა არსებული სახელშეკრულებო პირობებიდან. საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებისას არსებული საბაზრო განაკვეთის შესაბამისად, კომპანია ხელმძღვანელობს მცოცავი საპროცენტო განაკვეთის ფინანსური ინსტრუმენტებით. ეს ნიშნავს, რომ შესაბამისად იცვლება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთიც.

კომპანია აფასებს არსებითია თუ არა ცვლილება რაოდენობრივ და ხარისხობრივ მაჩვენებლებზე დაყრდნობით: ხარისხობრივი მაჩვენებლები, რაოდენობრივი მაჩვენებლები, ორივე ხარისხობრივი და რაოდენობრივი მაჩვენებლების საერთო გავლენა. კომპანია ასკვნის, რომ მოდიფიცირება არსებითია შემდეგ ხარისხობრივ ფაქტორებზე დაყრდნობით:

- ცვლილება ფინანსური ვალდებულების ვალუტაში;
- ცვლილება გირაოში ან სხვა საკრედიტო პირობებში;
- კონვერტაციის შესაძლებლობის დამატება;
- ცვლილება ფინანსური ვალდებულების სუბორდინაციაში.

რაოდენობრივი შეფასებისას მნიშვნელოვნად იცვლება პირობები თუ ახალი პირობების მიხედვით ფულადი ნაკადების დისკონტირებული მიმდინარე ღირებულება, წმინდად გადახდილი/მიღებული თანხების (დისკონტირებული თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით) ჩათვლით, მინიმუმ 10%-ით განსხვავდება საწყისი ფინანსური ვალდებულებიდან წარმოქმნილი ნარჩენი ფულადი ნაკადების დისკონტირებული მიმდინარე ღირებულებისგან. თუ სავალო ინსტრუმენტების გაცვლა ან პირობების მოდიფიცირება მიჩნეულია ვალის დაფარვად, ნებისმიერი გაწეული ხარჯი ან გადასახადი აღიარებულია ვალის დაფარვიდან მიღებულ მოგებასა ან ზარალში. თუ გაცვლა ან მოდიფიცირება არ არის მიჩნეული ვალის დაფარვად, ნებისმიერი გაწეული ხარჯი ან საკომისიო აკორექტირებს ვალდებულების საბალანსო ღირებულებას და ამორტიზებულია მოდიფიცირებული ვალდებულების ნარჩენი მოხმარების ვადის განმავლობაში.

აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივები

კომპანია წყვეტს ფინანსური აქტივის აღიარებას, როდესაც ფინანსური აქტივიდან მისაღები ფულადი ნაკადების მიღების სახელშეკრულებო უფლებებს გასდის ვადა, ან ის გადასცემს გარიგებიდან მისაღებ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებზე უფლებებს, გარიგებაში რომელშიც ფინანსური აქტივის ფლობის თითქმის ყველა რისკი და ანაზღაურება არის გადაცემული, ან როდესაც კომპანია არც გადასცემს და არც ინარჩუნებს ფინანსური აქტივის ფლობასთან დაკავშირებულ რისკებს და ანაზღაურებებს და კომპანია არ ინარჩუნებს ფინანსურ აქტივზე კონტროლს.

კომპანია დებს გარიგებებს, რომლითაც ის გადასცემს მისი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ასახულ აქტივებს, მაგრამ ინარჩუნებს გადაცემულ აქტივებთან დაკავშირებულ ყველა ან თითქმის ყველა რისკს და ანაზღაურებას. ასეთ შემთხვევებში, გადაცემული აქტივის აღიარება არ წყდება.

ფინანსური ვალდებულებები

კომპანია წყვეტს ფინანსური ვალდებულების აღიარებას როდესაც მის სახელშეკრულებო ვალდებულებები სრულდება, უქმდება ან ვადა გასდის. კომპანია ასევე წყვეტს ფინანსური ვალდებულების აღიარებას როცა მისი პირობები არის მოდიფიცირებული და მოდიფიცირებული ფინანსური ვალდებულებიდან მიღებული ფულადი ნაკადები მნიშვნელოვნად განსხვავდება, რა შემთხვევაშიც მოდიფიცირებულ პირობებზე დაფუძნებული ახალი ფინანსური ვალდებულება აღიარდება მისი სამართლიანი ღირებულებით.

ფინანსური ვალდებულების აღიარების შეწყვეტისას, გაუქმებულ საბალანსო ღირებულებას შორის და გადახდილ თანხას შორის სხვაობა (ნებისმიერი გადაცემული არაფულადი აქტივების და ნაკისრი ვალდებულებების ჩათვლით) აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

ურთიერთგადაფარვა

ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები შეიძლება იყოს ურთიერთგადაფარული და წმინდა ოდენობა წარმოდგენილი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, მხოლოდ და მხოლოდ მაშინ, როდესაც კომპანიას აქვს იურიდიული აღსრულების უფლება, რომ ურთიერთგადაფაროს ეს ოდენობები და ის აპირებს მათ დაკმაყოფილებას წმინდა თანხის საფუძველზე ან აქტივის გაყიდვით იმავდროულად დააკმაყოფილოს ვალდებულება.

(გ) გაუფასურება

(i) არაწარმოებული ფინანსური აქტივები

კომპანია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის ზარალის რეზერვებს აღიარებს:

- ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებულ ფინანსური აქტივებზე;
- სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით შეფასებულ ინვესტიციებზე სავალო ინსტრუმენტებში; და
- სახელშეკრულებო აქტივებზე.

კომპანია აფასებს ზარალის რეზერვებს არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ტოლი ოდენობით, შემდეგი შემთხვევების გარდა, როდესაც ფასდება 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიხედვით:

- სასესხო ფასიანი ქაღალდები, რომლებსაც საანგარიშგებო თარიღისთვის აქვთ დაბალი საკრედიტო რისკი; და
- სხვა სასესხო ფასიანი ქაღალდები და საბანკო ნაშთები, რომელთათვისაც საკრედიტო რისკი (ანუ ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელი მოხმარების ვადის განმავლობაში დეფოლტის ალბათობა) არსებითად არ გაზრდილა თავდაპირველი აღიარების შემდგომ.

ზარალის რეზერვები სავაჭრო მოთხოვნებზე და სახელშეკრულებო აქტივებზე ყოველთვის ფასდება არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ტოლი ოდენობით.

ფინანსურ აქტივზე თავდაპირველად აღიარებული საკრედიტო რისკის არსებითი ზრდის დასადგენად და მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებისას, კომპანია ითვალისწინებს გონივრულ და დასაბუთებულ ინფორმაციას, რომელიც შესაბამისია და ხელმისაწვდომი ზედმეტი ხარჯებისა და ძალისხმევის გაწევის გარეშე. ეს მოიცავს როგორც ხარისხობრივ ისე რაოდენობრივ ინფორმაციას და ანალიზს, კომპანიის წარსულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით, ინფორმირებული საკრედიტო შეფასების და წინდახედულობის პრინციპის გათვალისწინებით.

კომპანია ფინანსური აქტივის საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდად მიიჩნევს, როდესაც მას 25 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება აქვს.

კომპანია ფინანსურ აქტივს მიიჩნევს დეფოლტირებულად მაშინ, როდესაც:

- არ არის სავარაუდო, რომ მსესხებელი სრულად დაფარავს თავის საკრედიტო ვალდებულებებს კომპანიის მიმართ, კომპანიის მიერ სესხის უზრუნველყოფის რეალიზაციის გარეშე (ესეთის არსებობის შემთხვევაში); ან
- ფინანსური აქტივი 180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილებულია, მოთხოვნის სახეობის მიხედვით.
- მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დადგენისას გამოყენებული მაქსიმალური პერიოდი შეესაბამება მაქსიმალურ სახელშეკრულებო პერიოდს, რომლის განმავლობაშიც კომპანია ექვემდებარება საკრედიტო რისკს.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არის ალბათობით შეწონილი სავარაუდო საკრედიტო ზარალი. საკრედიტო ზარალი ფასდება ყველა ფულადი დანაკლისის მიმდინარე ღირებულებით (ანუ სხვაობა ორგანიზაციიდან ხელშეკრულების მიხედვით მიღებულ ფულად ნაკადებსა და მოსალოდნელ მისაღებ ფულად ნაკადებს შორის).

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დისკონტირებულია ფინანსური აქტივის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით.

გაუფასურების წარდგენა

ზარალის რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებულ ფინანსურ აქტივებზე, აკლდება აქტივების მთლიან საბალანსო ღირებულებას.

ჩამოწერა

ფინანსური აქტივის მთლიანი საბალანსო ღირებულება ჩამოიწერება, როდესაც კომპანიას არ გააჩნია ფინანსური აქტივის მთლიანად ან ნაწილობრივ ამოღების გონივრული მოლოდინი. კომპანია ინდივიდუალურად აფასებს ჩამოსაწერ ოდენობას და ვადებს, იმის მიხედვით არის თუ არა გონივრული მოლოდინი იმისა, რომ მოხერხდება თანხის ამოღება. კომპანია აღარ ელის მნიშვნელოვანი ოდენობის ამოღებას ჩამოწერილი თანხიდან. თუმცა, ჩამოწერილი ფინანსური აქტივები შეიძლება მაინც გახდეს სააღსრულებლო საქმიანობის საგანი იმისათვის, რომ მოვიდეს კომპანიის თანხების ამოღების პროცედურებთან შესაბამისობაში.

(ii) არაფინანსური აქტივები

კომპანიის არაფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულება (მარაგების გარდა) გადაიხედება ყოველი საანგარიშგებო თარიღისათვის, რათა დადგინდეს არსებობს თუ არა გაუფასურების რაიმე ნიშნები. მსგავსი ნიშნების არსებობის შემთხვევაში ფასდება აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულება. განუსაზღვრელი მომსახურების ვადის მქონე ან ჯერ გამოსაყენებლად ხელმიწვდომელი არამატერიალური აქტივებისთვის, ანაზღაურებადი ღირებულება ფასდება ყოველ წელს ერთიდაიგივე დროს. გაუფასურების ზარალი აღიარდება თუ აქტივის საბალანსო ღირებულება აღემატება მის სავარაუდო ანაზღაურებად ღირებულებას.

აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულება არის მის გამოყენებით ღირებულებასა და სამართლიან ღირებულებას (გამოკლებული გაყიდვის თვითღირებულება) შორის უდიდესი. გამოყენებითი ღირებულების შეფასებისას, მომავალში მისაღები სავარაუდო ფულადი ნაკადები დისკონტირდება მათ მიმდინარე ღირებულებაზე (გადასახადების გადახდამდე დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით), რაც ასახავს ბაზრის მიმდინარე შეფასებას ფულის ღირებულების დროში და ამ აქტივისთვის დამახასიათებელ რისკებს. გაუფასურების დადგენის მიზნით, აქტივები, რომლებიც ვერ შემოწმდება ინდივიდუალურად, ჯგუფდება აქტივების უმცირეს ჯგუფებად, რაც ახდენს ფულადი ნაკადების შემოადინების გენერირებას ხანგრძლივი სარგებლობიდან, რომლებიც დიდწილად დამოუკიდებელი არიან სხვა აქტივების ფულადი შემოადინებებისგან. გაუფასურების ზარალები აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

წინა პერიოდებში აღიარებული გაუფასურების ზარალები ფასდება თითოეული საანგარიშგებო თარიღისთვის, ნებისმიერ მინიშნებაზე იმისა, რომ ზარალი შემცირდა ან აღარ არსებობს. გაუფასურების ზარალის აღდგენა ხდება იმ შემთხვევაში, თუ ადგილი აქვს ცვლილებას ანაზღაურებადი ღირებულებას განსაზღვრებაში გამოყენებულ შეფასებებში. გაუფასურების ზარალი აღდგენილია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ აქტივის საბალანსო ღირებულება არ აღემატება იმ საბალანსო ღირებულებას, რაც იქნებოდა განსაზღვრული (ცვეთის ან ამორტიზაციის გამოკლებით) გაუფასურების ზარალის არ არსებობის შემთხვევაში.

(d) ძირითადი საშუალებები

(i) აღიარება და შეფასება

ძირითადი საშუალებების ერთეულები თავდაპირველად ფასდება თვითღირებულებით. შემდგომ, ძირითადი საშუალებები ფასდება სამართლიანი ღირებულებით, გარე დამოუკიდებელი შემფასებლების მიერ პერიოდული შეფასების მიხედვით, გამოკლებული შემდგომი ცვეთა და გაუფასურების ზარალი.

თვითღირებულება მოიცავს აქტივის შეძენასთან პირდაპირ დაკავშირებულ ხარჯებს. როდესაც ძირითადი საშუალების ნაწილებს განსხვავებული სასარგებლო მომსახურების ვადები აქვთ, ისინი აღირიცხებიან ძირითადი საშუალების ცალკე ერთეულების სახით (ძირითადი კომპონენტები).

ძირითადი საშუალებების გასვლით მიღებული ნებისმიერი ამონაგები ან ზარალი განისაზღვრება, როგორც ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან მიღებულ ამონაგებსა და ძირითადი საშუალებების საბალანსო ღირებულებას შორის სხვაობა და აისახება წმინდად მოგების ან ზარალის ანგარიშგებაში, როგორც სხვა შემოსავლები ან სხვა ხარჯები. გადაფასებული აქტივების გაყიდვისას, ნებისმიერი დაკავშირებული ოდენობა შეტანილი გადაფასების რეზერვში, როგორც გადაფასების ნამეტი, გადატანილია გაუნაწილებელ მოგებაში.

(ii) შემდგომი დანახარჯები

ძირითადი საშუალებების ნაწილის შეცვლის ღირებულება აღიარდება ერთეულის საბალანსო ღირებულებაში, თუ სავარაუდოა, რომ კომპონენტში განთავსებული მომავალი ეკონომიკური სარგებელი კომპანიაში შემოედინება და შესაძლებელია მისი ღირებულების საიმედოდ შეფასება. გამოცვლილი კომპონენტის საბალანსო ღირებულების აღიარება წყდება. ძირითადი საშუალებების ყოველდღიური მოვლა-შენახვის ხარჯები გაწევისთანავე აისახება მოგებაში ან ზარალში.

(iii) გადაფასება

გადაფასების შედეგად ძირითადი საშუალებების ღირებულების ზრდა აისახება პირდაპირ გადაფასების რეზერვში, კაპიტალში, გარდა შემთხვევისა, როდესაც ის აღადგენს წინა პერიოდის გადაფასების შემცირებას აღიარებულს მოგებაში ან ზარალში. ამ შემთხვევაში ის აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. გადაფასების შედეგად ძირითადი საშუალებების ღირებულების შემცირება აისახება მოგებაში ან ზარალში, გარდა შემთხვევისა, როდესაც ის აღადგენს წინა პერიოდის გადაფასების ზრდას, აღიარებულს პირდაპირ სხვა სრულ შემოსავალში. ამ შემთხვევაში აღდგენის ოდენობა აღიარდება პირდაპირ სხვა სრულ შემოსავალში.

(iv) ცვეთა

ძირითადი საშუალებების ერთეულები ექვემდებარებიან ცვეთის დარიცხვას მათი დამონტაჟებისა და სამუშაო მდგომარეობაში მოყვანის მომენტიდან, ან „კომპანიის“ შიდა ძალებით დამზადებულ აქტივთან მიმართებაში, მათი დასრულების და სამუშაო მდგომარეობაში მოყვანის თარიღიდან. ცვეთა ანგარიშდება აქტივის თვითღირებულებას გამოკლებული ნარჩენი ღირებულება.

ცვეთა აღიარდება მოგებაში ან ზარალში წრფივი მეთოდის გამოყენებით, ძირითადი საშუალებების თითოეული ნაწილის მოსალოდნელი სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში, ვინაიდან ეს საუკეთესოდ წარმოაჩენს აქტივში განთავსებული, მომავალი ეკონომიკური სარგებლის მოხმარების მოსალოდნელ ფორმას.

მნიშვნელოვანი ძირითადი საშუალებების სავარაუდო სასარგებლო მომსახურების ვადები მიმდინარე და შესადარის პერიოდებში, შემდეგია:

– სატრანსპორტო საშუალებები	5 წელი;
– ავეჯი და მოწყობილობები	4-5 წელი;
– კომპიუტერები და ტექნიკური აღჭურვილობა	4-5 წელი;

ცვეთის მეთოდები, სასარგებლო მომსახურების ვადები და ნარჩენი ღირებულებები ყოველი ფინანსური წლის ბოლოს გადაიხედება და, შესაბამის შემთხვევაში კორექტირდება.

(e) სააქციო კაპიტალი

ჩვეულებრივი აქციები

ჩვეულებრივი აქციები კლასიფიცირდება კაპიტალის სახით. დამატებითი დანახარჯები, რომლებიც პირდაპირ უკავშირდება ჩვეულებრივი აქციების გამოშვებას, აღიარდება კაპიტალიდან გამოქვითვის სახით.

(f) დასაქმებულთა მოკლევადიანი გასამრჯელოები

დასაქმებულთა მოკლევადიანი გასამრჯელოები ფასდება არადისკონტირებულ საფუძველზე და ხარჯად აღირიცხება შესაბამისი მომსახურების გაწევისას. ვალდებულება აღიარდება იმ ოდენობით, რომლის გადახდაც მოსალოდნელია მოკლევადიანი ფულადი ბონუსის ფარგლებში, თუ კომპანიას ექნება მიმდინარე სამართლებრივი ან კონსტრუქციული ვალდებულება გადაიხადოს ეს თანხა დაქირავებული პირის მიერ წარსულში გაწეული მომსახურების შედეგად და როდესაც ამგვარი ვალდებულება საიმედოდ შეიძლება იყოს შეფასებული.

(g) ამონაგები

(i) ელექტროენერგიის რეალიზაცია

შემოსავალი ელექტროენერგიის რეალიზაციიდან, ელექტროენერგიის ექსპორტის ჩათვლით, ჩვეულებრივი საქმიანობისას, განისაზღვრება მიღებული ან მისაღები ანაზღაურების სამართლიანი ღირებულებით. კომპანია არ ახორციელებს უკან დაბრუნებებს, სავაჭრო და რაოდენობრივ ფასდათმობებს. შემოსავალი აღიარდება მაშინ, როდესაც არსებობს გონივრული მტკიცებულება, როგორც წესი გაფორმებული სავაჭრო ხელშეკრულების სახით, რომლის მიხედვითაც მომხმარებელს გადაეცემა ფლობასთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი რისკები და ანაზღაურება, სავარაუდოა ანაზღაურების ამოღება, დაკავშირებული ხარჯების და ელექტროენერგიის შესაძლო უკან დაბრუნებების საიმედოდ შეფასება არის შესაძლებელი, რეალიზებულ ელექტროენერგიასთან მიმართებაში ხელმძღვანელობის სამომავლო ჩართულობა აღარ არის საჭირო და შემოსავლების ოდენობის საიმედოდ შეფასება არის შესაძლებელი. თუ მოსალოდნელია ფასდათმობა, რომლის ღირებულების საიმედოდ განსაზღვრა არის შესაძლებელი, მაშინ ასეთი ფასდათმობა აღიარებულ უნდა იქნას შემოსავლის შემცირების სახით გაყიდვების აღიარების დროს.

საბალანსო ელექტროენერგიის რეალიზაციისას, რისკებისა და სარგებლის გადაცემა ხდება მაშინ, როდესაც ელექტროენერგია მიეწოდება ელექტროსისტემის იმ წერტილს, საიდანაც ნაწილდება მომხმარებელზე ელექტროსადენების მეშვეობით და ელექტროენერგია ითვლება მიღებულად მომხმარებლის მიერ.

2014 წლის სექტემბრიდან, კანონმდებლობაში მომხდარი ცვლილებების შედეგად, კომპანია მოქმედებს გარანტირებული სიმძლავრის შეძენისა და რეალიზაციის ოპერაციაში, როგორც პრინციპალი და შესაბამისად აღიარებს შემოსავლებსა და შესაბამის რეალიზებული საქონლის თვითღირებულებას. კომპანია არ არიცხავს საკომისიოს გარანტირებული სიმძლავრის შესყიდვასა და რეალიზაციაზე. 2014 წლის 1 სექტემბრამდე, გარანტირებული სიმძლავრის შესყიდვისა და რეალიზაციის ოპერაციებში კომპანია მოქმედებდა როგორც აგენტი და არა როგორც პრინციპალი.

(ii) მომსახურება

შემოსავლის აღიარება ხდება კომპანიის მიერ შესაბამისი კანონმდებლობებისა და რეგულაციების ფარგლებში გაწეული მომსახურების მიხედვით, როდესაც შემოსავლის თანხა შესაძლოა საიმედოდ შეფასდეს და სავარაუდოა, რომ ოპერაციებთან დაკავშირებული ეკონომიკური სარგებელი კომპანიაში შემოედინება.

(iii) შესასრულებელი ვალდებულებები

შემდეგ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებების მიხედვით, შესასრულებელი ვალდებულებების შესრულების ხასიათის და ვადების შესახებ, მნიშვნელოვანი გადახდის პირობების და დაკავშირებული შემოსავლის აღიარების პოლიტიკების ჩათვლით:

საქონლის/მომსახურების სახეობა	შესასრულებელი ვალდებულებების დაკმაყოფილების ხასიათი და ვადები, მნიშვნელოვანი გადახდის პირობების ჩათვლით	შემოსავლის აღიარება ფასს 15-ის მიხედვით
ელექტროენერგიის გაყიდვა (ადგილობრივ და უცხოურ ბაზრებზე), მოიცავს შემდეგის გაყიდვიდან მიღებულ შემოსავალს: - საბალანსო ელექტროენერგია; - გარანტირებული სიმძლავრე; - იმპორტირებული და ექსპორტირებული ელექტროენერგია;	მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებების საფუძველზე განხორციელებული გაყიდვების შედეგად, როგორც ადგილობრივ ასევე უცხოურ ბაზრებზე, კლიენტები მოიპოვებენ კონტროლს ელექტროენერგიაზე კომპანიის მიერ ქსელის საშუალებით ელექტროენერგიის მიწოდების თანადროულად. კომპანიის მიერ ტარიფის დათვლა ხდება ყოველთვიურად, აღნიშნული პერიოდისთვის შესყიდული ელექტროენერგიის ფაქტობრივი ფასების მიხედვით. გაყიდვებთან დაკავშირებით ფასდაკლებები არ არსებობს. გაყიდვების ხელშეკრულებები არ მოიცავს მნიშვნელოვან საფინანსო კომპონენტს.	შემოსავლის აღიარება ხდება გარკვეული დროის განმავლობაში მომსახურების გაწევასთან ერთად, გადაცემული ელექტროენერგია ს მოცულობის მიხედვით.
კლიენტებისთვის მომსახურების გაწევა (ადგილობრივი და უცხოური) მოიცავს ფიქსირებული ტარიფით მომსახურების გაწევიდან მიღებულ შემოსავალს.	„ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესების“ თანახმად, აბონენტებმა უნდა გადაუხადონ კომპანიას წინასწარ განსაზღვრული მომსახურების საფასური გადაცემული ელექტროენერგიის მოცულობიდან გამომდინარე. გაყიდვების ხელშეკრულებები არ მოიცავს მნიშვნელოვან საფინანსო კომპონენტს.	შემოსავალი აღიარდება გარკვეული დროის განმავლობაში, მომსახურების გაწევასთან ერთად.

(h) ფინანსური შემოსავალი და ხარჯები

კომპანიის ფინანსური შემოსავალი და ფინანსური ხარჯები მოიცავს:

- საპროცენტო შემოსავალი;
- საპროცენტო ხარჯი;
- სავალუტო ამონაგები ან ზარალი ფინანსურ აქტივებსა და ფინანსურ ვალდებულებებზე, საბალანსო ელექტროენერგიის გარდა.

საპროცენტო შემოსავალი ან ხარჯი აღიარდება ეფექტური პროცენტის მეთოდის გამოყენებით.

საბალანსო ელექტროენერგიის ტარიფი დგინდება საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს ბრძანების - „ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესების“ მიხედვით. ტარიფების დადგენისას, კომპანია ითვალისწინებს საკუთროს სხვაობით გამოწვეულ ცვლილებებს და ახდენს საბალანსო ელექტროენერგიის ფასის შესაბამის კორექტირებას. საბალანსო ელექტროენერგიის გაყიდვასთან დაკავშირებული სავალუტო ამონაგები ან ზარალი ფინანსურ აქტივებსა და ფინანსურ ვალდებულებებზე აღიარებულია "შემოსავლის" და "რეალიზებული საქონლის თვითღირებულების" მუხლებში. გარანტირებული სიმძლავრის მომსახურების ტარიფს „საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია“ ("სემეკი") ადგენს.

(i) მოგების გადასახადი

მოგების გადასახადის ხარჯი მოიცავს მიმდინარე გადასახადს. მიმდინარე გადასახადები აღიარდება მოგებაში ან ზარალში გარდა შემთხვევისა, როდესაც ის უკავშირდება საწარმოთა შერწყმას, პირდაპირ კაპიტალში ან სხვა სრულ შემოსავალში აღიარებულ ერთეულებს.

(i) მიმდინარე გადასახადი

მიმდინარე გადასახადი არის აღნიშნული წლის დასაბეგრი მოგების ან ზარალის საფუძველზე წარმოქმნილი მოსალოდნელი საგადასახადო ვალდებულება ან მოთხოვნა, იმ საგადასახადო განაკვეთის გამოყენებით, რომელიც ძალაშია ან არსებითად ამოქმედებულია საანგარიშგებო თარიღისათვის, აგრეთვე, წინა წლის საგადასახადო ვალდებულების ნებისმიერი კორექტირება. მიმდინარე საგადასახადო ვალდებულება ასევე მოიცავს დივიდენდებიდან წარმოშობილ ნებისმიერ საგადასახადო ვალდებულებას.

2016 წლის 13 მაისს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონპროექტი მოგების გადასახადის რეფორმის შესახებ (რომელიც, ასევე ცნობილია მოგების გადასახადის ესტონური მოდელის სახელით), რაც ნიშნავს დაბეგვრის მომენტის გადატანას მოგების გამომუშავების თარიღიდან მისი გაცემის თარიღამდე. კანონი ძალაში შევიდა 2016 წელს და გამოიყენება საგადასახადო პერიოდებისთვის 2017 წლის 1 იანვრის შემდეგ ყველა იურიდიული პირისთვის, გარდა ფინანსური ინსტიტუტებისა (როგორც არის ბანკები, სადაზღვევო კომპანიები, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, ლომბარდები), რომლებისთვისაც კანონი ძალაში შევა 2023 წლის 1 იანვრიდან.

მოგების გადასახადით დაბეგვრის ახალი სისტემა არ გულისხმობს მოგების გადასახადისგან გათავისუფლებას, ეს უკანასკნელი გადადის მოგების გამომუშავების მომენტიდან მათი განაწილების მომენტამდე: ე.ი. ძირითად დაბეგვრის ობიექტს წარმოადგენს განაწილებული მოგება. საქართველოს საგადასახადო კოდექსი განსაზღვრავს განაწილებულ მოგებას, როგორც აქციონერებზე დივიდენდების სახით გაცემულ მოგებას. ამას გარდა, ზოგიერთი სხვა ოპერაციაც მიიჩნევა მოგების განაწილებად, მაგალითად არასაბაზრო ტრანსსასაზღვრო ოპერაციები დაკავშირებულ მხარეებთან და/ან გადასახადისგან გათავისუფლებულ პირებთან, რომლებიც ასევე ითვლებიან განაწილებული მოგების მიმღებებად მოგების გადასახადის მიზნებისთვის. ამასთან საგადასახადო ობიექტი მოიცავს ხარჯებსა და სხვა გადახდებს, რომლებიც არ უკავშირდება საწარმოს ეკონომიკურ საქმიანობებს, უფასო მიწოდებები და ზღვრულ მოცულობაზე მეტი წარმომადგენლობითი ხარჯები.

საგადასახადო ანაზღაურება ხელმისაწვდომია გადახდილ მიმდინარე გადასახადზე 2008-2016 წლების გაუნაწილებელ მოგებაზე, თუ ასეთი მოგება განაწილდება 2018 ან შემდეგ წლებში.

დივიდენდების გადახდიდან წარმოშობილი მოგების გადასახადი აღირიცხება როგორც ხარჯი დივიდენდების გამოცხადების პერიოდში, მიუხედავად ფაქტიური გადახდის თარიღისა ან იმ პერიოდისა რომლისთვისაც გადახდილ იქნა დივიდენდი.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსი განსაზღვრავს მოგების გადასახადის იმ კონკრეტულ ოპერაციებზე დარიცხვას, რომლებიც არ უკავშირდება საწარმოს ეკონომიკურ საქმიანობებს, უფასო მიწოდებები და ზღვრულ მოცულობაზე მეტი წარმომადგენლობითი ხარჯები. კომპანია ამგვარი ოპერაციების დაბეგვრას ბასს 12-ის (მოგების გადასახადები) ფარგლებს გარეთ განიხილავს და მათ აღრიცხავს, როგორც მოგების გადასახადის გარდა სხვა გადასახადებს.

(j) იჯარები

ხელშეკრულების დადებისას, კომპანია განსაზღვრავს არის თუ არა ან მოიცავს თუ არა აღნიშნული ხელშეკრულება იჯარას. ხელშეკრულება არის ან შეიცავს იჯარას თუ ის გადასცემს კონკრეტული აქტივის გამოყენების კონტროლის უფლებას დროის გარკვეული პერიოდით გარკვეული ანაზღაურების სანაცვლოდ.

როგორც მოიჯარე

კომპანია აღიარებს აქტივს გამოყენების უფლებით და საიჯარო ვალდებულებას იჯარის დაწყების თარიღისთვის. აქტივი გამოყენების უფლებით თავდაპირველად ფასდება თვითღირებულებით, რომელიც მოიცავს საიჯარო ვალდებულების თავდაპირველ ოდენობას კორექტირებულს ნებისმიერი საიჯარო გადახდებით, რომლებიც დაწყების თარიღში ან ამ თარიღამდე განხორციელდა, დამატებული ნებისმიერი თავდაპირველი პირდაპირ გაწეული ხარჯები და აქტივის დაშლის და შესაბამისი აქტივის გატანის ან მისი აღდგენის ან იმ ტერიტორიის აღდგენის ხარჯები სადაც აღნიშნული აქტივი მდებარეობდა, გამოკლებული ნებისმიერი მიღებული იჯარის წამახალისებელი გადახდები.

შემდგომ ხდება „აქტივი გამოყენების უფლებით“ ცვეთა წრფივი მეთოდის გამოყენებით, იჯარის დაწყებიდან მისი დასრულების თარიღამდე, გარდა შემთხვევებისა, როდესაც იჯარა გადასცემს შესაბამისი აქტივის საკუთრებას კომპანიას იჯარის ვადის ბოლოს, ან იმ შემთხვევაში თუ აქტივი გამოყენების უფლებით თვითღირებულება ასახავს კომპანიის მხრიდან შესყიდვის შესაძლებლობის გამოყენებას. ამ შემთხვევაში მოხდება „აქტივი გამოყენების უფლებით“ ცვეთა შესაბამისი აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადის მანძილზე, რომელიც ძირითადი საშუალებების მსგავს საფუძველზე განისაზღვრება. ამასთანავე, „აქტივი გამოყენების უფლებით“ პერიოდულად შემცირებულია გაუფასურების ზარალით (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) და კორექტირდება საიჯარო ვალდებულების კონკრეტული გადაფასებებით.

საიჯარო ვალდებულება თავდაპირველად ფასდება იმ საიჯარო გადახდების მიმდინარე ღირებულებით, რომლებიც არ არის გადახდილი დაწყების თარიღისათვის, დისკონტირებული იჯარაში ჩართული საპროცენტო განაკვეთით ან, თუ აღნიშნული განაკვეთის განსაზღვრა დროულად ვერ ხერხდება, კომპანიის ზღვრული სასესხო განაკვეთით. ზოგადად, კომპანია დისკონტირების განაკვეთად მის ზღვრულ სასესხო განაკვეთს იყენებს.

საიჯარო ვალდებულების შეფასებაში შეტანილი საიჯარო გადახდები მოიცავს ფიქსირებულ გადახდებს, მათ შორის „არსებითად“ ფიქსირებულ გადასახდელებს.

საიჯარო ვალდებულება შემდგომ გაზრდილია საპროცენტო ხარჯით საიჯარო ვალდებულებაზე და შემცირებულია განხორციელებული საიჯარო გადახდებით. საიჯარო ვალდებულება ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით ეფექტური პროცენტის მეთოდის გამოყენებით. ის გადაფასებულია თუ კომპანია შეცვლის მის შეფასებას იმისა გამოიყენებს თუ არა ის შესყიდვის, გახანგრძლივების ან შეწყვეტის შესაძლებლობას ან არსებობს თუ არა გადასინჯული არსებითად ფიქსირებული საიჯარო გადასახდელები.

როდესაც საიჯარო ვალდებულება მსგავსი გზით გადაფასდება, ხდება აქტივი გამოყენების უფლებით საბალანსო ღირებულების შესაბამისი კორექტირება, ან აღრიცხულია მოგებაში ან ზარალში თუ აქტივი გამოყენების უფლებით საბალანსო ღირებულება შემცირებულია ნულამდე.

კომპანიამ აირჩია არ აღიაროს აქტივები გამოყენების უფლებით და საიჯარო ვალდებულებები დაბალი ღირებულების მქონე აქტივების იჯარებისთვის, გადაცემის ხაზების ბოძებზე წვდომის ქირაობის ჩათვლით. კომპანია აღნიშნულ იჯარებთან დაკავშირებულ საიჯარო გადახდებს აღიარებს ხარჯის სახით წრფივი მეთოდის გამოყენებით, იჯარის ვადის მანძილზე.

საიჯარო ვადა ასახავს კომპანიის გონივრულ შეფასებას იმ პერიოდისა, რომლის განმავლობაშიც შესაბამისი აქტივი იქნება გამოყენებული. საიჯარო ვადის განსაზღვრისას კომპანია აფუძნებს მის მსჯელობას კონტრაქტის და შესაბამისი აქტივის ფართო ეკონომიკაზე და არა მხოლოდ სახელშეკრულებო პირობებზე, რაც იძლევა საშუალებას, რომ ფაქტორები როგორებიცაა ეკონომიკური ჯარიმები, საკანონმდებლო მიდგომა იჯარის განახლებაზე, მოსალოდნელი ცვლილებები რეგულაციაში და კომპანიის სამომავლო ბიზნეს გეგმები ეფექტურად იყოს ასახული საიჯარო ვადის შეფასებაში.

(i) ინვესტიცია მეკავშირე საწარმოებში

მეკავშირე საწარმოები არის საწარმოები, რომლებშიც კომპანიას აქვს არსებითი გავლენა, მაგრამ არა კონტროლი ან ერთობლივი კონტროლი ფინანსურ და საოპერაციო პოლიტიკებზე. არსებითი გავლენა არსებობს როდესაც კომპანია ფლობს სხვა საწარმოს 20% -დან 50%-მდე ხმის მიცემის უფლებას. წილები მეკავშირე საწარმოებში აღირიცხება კაპიტალის მეთოდის გამოყენებით და თავდაპირველად აღიარდება თვითღირებულებით. ინვესტიციის თვითღირებულება მოიცავს გარიგების ხარჯებს.

ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს კომპანიის მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის წილს ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში, სააღრიცხვო პოლიტიკებში განხორციელებული კორექტირებების შემდეგ (კომპანიის სააღრიცხვო პოლიტიკებთან მოსარგებად), აღნიშნული არსებითი გავლენის დაწყების თარიღიდან, არსებითი გავლენის შეწყვეტის თარიღამდე.

როდესაც კომპანიის ზარალის წილი აჭარბებს მის წილს ინვესტიციებში მეკავშირე საწარმოებში, აღნიშნული წილის საბალანსო ღირებულება, ნებისმიერი გრძელვადიანი ინვესტიციების ჩათვლით, შემცირებულია ნულამდე, და შემდგომი ზარალების აღიარება წყდება, გარდა შემთხვევებისა როდესაც კომპანიას აქვს ვალდებულება ან აქვს განხორციელებული გადახდები ინვესტიციის ობიექტის სახელით.

22. ახალი სტანდარტები და ინტერპრეტაციები, რომლებიც ჯერ არ არის ძალაში შესული

არსებობს რიგი ახალი სტანდარტები რომლებიც 2022 წლის 1 იანვრიდან, და ყოველი მომდევნო წლიური საანგარიშგებო პერიოდებისთვის, შევიდა ძალაში (ადრეული გამოყენება ნებადართულია); თუმცა კომპანიას ჯერ არ ჰქონდა აღნიშნული ახალი ან შეცვლილი სტანდარტები მიღებული წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებისას.

მოსალოდნელია, რომ ქვემოთ ჩამოთვლილი კორექტირებული სტანდარტები და ინტერპრეტაციები არ მოახდენენ მნიშვნელოვან გავლენას კომპანიის ფინანსურ ანგარიშგებაზე:

- ძირითადი საშუალებები: შემოსავალი გამიზნულ გამოყენებამდე (ბასს 16-ის შესწორებები).
- კონცეპტუალური ჩარჩოს მითითებები (ფასს 3-ის შესწორებები);
- ვალდებულებების კლასიფიკაცია მიმდინარე ან გრძელვადიანის სახით (ბასს 1-ის შესწორებები).
- ფასს 17 სადაზღვევო ხელშეკრულებები და ფასს 17 სადაზღვევო ხელშეკრულებების შესწორებები
- წაგებიანი ხელშეკრულებები - ხელშეკრულების შესრულების ღირებულება (ბასს 37-ის შესწორებები)
- საორიენტაციო საბაზისო საპროცენტო განაკვეთის რეფორმა - ეტაპი 2 (ფასს 9, ბასს 39, ფასს 7, ფასს 4 და ფასს 16-ის შესწორებები).
- COVID-19-თან დაკავშირებული საიჯარო ქირის დათმობები (ფასს 16-ის შესწორება).
- სააღრიცხვო პოლიტიკების განმარტებითი შენიშვნები (ბასს 1-ის და ფასს სტანდარტების პრაქტიკის დებულება 2-ის შესწორებები)
- სააღრიცხვო შეფასებების განმარტება (ბასს 8-ის შესწორებები).

მმართველობითი ანგარიში

19 ივლისი 2022

ესკო-ს საქმიანობის მიმოხილვა

„ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონისა და „ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესების“ შესაბამისად, სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი“ (ესკო) ექსკლუზიურად ახორციელებს საბალანსო ელექტროენერგიითა და გარანტირებული სიმძლავრით ვაჭრობას, სეზონური საჭიროების მიხედვით ელექტროენერგიის იმპორტსა და ექსპორტს, ამასთანავე გვევლინება ახლად აშენებული ელექტროსადგურების მიერ წარმოებული ელექტროენერგიის გარანტირებულ შემსყიდველად (ესკო ახორციელებს კანონმდებლობით განსაზღვრულ სხვა ფუნქციებსაც).

სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორის“ აქციების 100% საქართველოს მთავრობის საკუთრებაშია, აქციების მართვის ხელშეკრულების საფუძველზე „საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო“ ახორციელებდა საწარმოს მართვის მიზნით წილის მფლობელთა ძირითად უფლებებსა და მოვალეობებს.

ელექტროენერგიის ბაზრის არსებული მოდელის მიხედვით ესკო ყიდულობს და ყიდის საბალანსო ელექტროენერგიას და გარანტირებულ სიმძლავრეს, ანუ იმ ელექტროენერგიას, რაც იქნა ფაქტიურად გამომუშავებული და ამავდროულად შესაბამისად მოხმარებულიც. ფაქტიურად, ესკოს მეშვეობით ხორციელდება ელექტროენერგიის და გარანტირებული სიმძლავრის ხარჯის გენერირების იდენტური ოდენობით გადატანა მომხმარებელზე, რაც საშუალებას აძლევს ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციულ ოპერატორს სრულად მოახდინოს შეძენილი ელექტროენერგიისა და გარანტირებული სიმძლავრის ხარჯების კომპენსირება.

საბალანსო ელექტროენერგიის, ასევე გარანტირებული სიმძლავრის ყიდვა-გაყიდვა ესკოსათვის არაა მომგებიანი საქმიანობა, საბალანსო ელექტროენერგიის ფასი განისაზღვრება საბაზრო წესების შესაბამისად, საშუალო შეწონილი ღირებულების საფუძველზე ყოველგვარი სხვა ნამატის გარეშე, ანუ თვითღირებულებით. ესკო თავისი საქმიანობისათვის იღებს მარეგულირებელი კომისიის მიერ დადგენილ საკომისიოს (მომსახურების საფასური), რომლის ოდენობა არაა დამოკიდებული მოგების მაჩვენებელზე.

ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი არის ელექტროენერგიის გარანტირებული შესყიდვების ხელშეკრულების (PPA-ს) ხელმომწერი მხარე, რაც მოიცავს ახლად აშენებული ჰესებიდან გამომუშავებული ელექტროენერგიის გარანტირებულ შესყიდვის ვალდებულებებს, ძირითადად შემოდგომა-ზამთრის თვეებში, როცა ქვეყანაში ელექტროენერგიის მოხმარება მნიშვნელოვნად მეტია საქართველოში გამომუშავებული ელექტროენერგიის მოცულობასთან შედარებით.

ესკო არ მონაწილეობს ინვესტორთან გასაფორმებელ მემორანდუმში ფასის და შესასყიდი პერიოდის განსაზღვრის პროცესში. იგი მთავრობასა და ინვესტორს შორის მიღწეული შეთანხმებით, მემორანდუმებში ასახული პირობების გათვალისწინებით ინვესტორთან აფორმებს ელექტროენერგიის გარანტირებული შესყიდვის ხელშეკრულებას.

ხაზგასასმელია და არსებითი ის გარემოება, რომ აღნიშნული სადგურებიდან ესკოს მიერ ელექტროენერგიის შესყიდვისა და გაყიდვის სქემა არსებითად არ განსხვავდება გენერაციის სხვა ობიექტებიდან ელექტროენერგიის შესყიდვისა და რეალიზაციის სქემისაგან.

ესკოს ფინანსური მდგრადობა

კომპანიას გააჩნია მდგრადი ფინანსური მდომარეობა. მტკიცე საგადასახდელი დისციპლინა. ფინანსური მდგრადობა დაკავშირებულია სხვადასხვა მაჩვენებლებთან: საიმედო მონაცემებთან, რომელიც მნიშვნელოვანია მოხმარებისთვის და სარგებლიანი ინფორმაციისთვის, გადაწყვეტილებების მიღებისა და შედეგისათვის. ესკო ცდილობს გააჩნდეს ყოველთვის სრული, დროული, ზუსტი, გასაგები და მნიშვნელოვანი, საიმედო ინფორმაცია. ესკოს წინდახედული და სამართლიანი მიდგომებისა და შეფასებების ჩამოყალიბება, ასევე ფინანსური რესურსების მიზნობრივი და ეფექტური გამოყენება სექტორის მდგრადობის ხელშეწყობია. აღნიშნული ვლინდება სექტორის სხვა კომპანიებთან ურთიერთობის, მაკონტროლებელი ორგანოებისა და აუდიტის ანალიზის შეფასებაზე დაყრდნობით.

2021 წელს განვითარებულ Covid-19 პანდემიის გავლენა ესკოს მდგრადობაზე არ იყო მნიშვნელოვანი, ეს აღწერილია ფინანსურ ანგარიშგებაში.

საკრედიტო და ლიკვიდურობის რისკი

კომპანიას თავისი ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებში გააჩნდა და გააჩნია საკრედიტო რისკი. ეს არის კომპანიის ფინანსური დანაკარგის რისკი, როდესაც მომხმარებელი (ფინანსური ინსტრუმენტის ხელშემკვერელი მხარე) არ შეასრულებს ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ვალდებულებებს ესკოსათვის კუთვნილი თანხის ანაზღაურებასთან დაკავშირებით. საკრედიტო რისკი კომპანიას ძირითადად წარმოუშვება მიმდინარე სავაჭრო მოთხოვნებიდან. საკრედიტო რისკი და მისი მართვა კომპანიის მიერ დეტალურად აღწერილია ფინანსურ ანგარიშგებაში.

კომპანიას გააჩნია საკრედიტო პოლიტიკა, რომლის მიხედვითაც ხორციელდება თითოეული მომხმარებლის გადახდისუნარიანობის ანალიზი, რომელიც მოიცავს ინფორმაციის შემოწმებას გარე რესურსებიდან, მათი ხელმისაწვდომობის შემთხვევაში. საწარმოებთან სისტემატური ურთიერთობა, არსებული პრობლემის განხილვა მათთან ერთად და მოცემული რისკების შემცირება.

ასევე, მოქმედი კანონმდებლობის საფუძველზე მიმართავს ღონისძიებებს საკრედიტო რისკების შემცირების მიზნით, რაშიც იგულისხმება:

ფინანსური ვალდებულების დროულად შეუსრულებლობის შემთხვევაში პირგასამტეხლოს დარიცხვა. წერილობითი გაფრთხილებები და ელექტრონურგადაცემის მიწოდების შეწყვეტის ან შეზღუდვის ღონისძიებების გამოყენება („ელექტრონურგადაცემის (სიმძლავრის) ბაზრის წესების“ და სტანდარტული ხელშეკრულებების პირობების შესაბამისად).

სასამართლოში სარჩელის შეტანა თანხის იძულებით გადახდევინებაზე.

მომხმარებელთა 90%-ზე მეტს სამ წელზე მეტია საქმიანი ურთიერთობა ესკოსთან და ზარალს იშვიათად აქვს ადგილი. კომპანია საკრედიტო რისკის დაბალი მაჩვენებლის მატარებელია (მოვლენის დადგომის ალბათობა 10 წლის განმავლობაში ორი მომხმარებელი). აღნიშნულმა ზარალმა გავლენა არ მოახდინა ორგანიზაციის სტრატეგიულ განვითარებასა და საქმიანობაზე.

საკრედიტო რისკი არსებობს აფხაზეთში მოხმარებული საბალანსო ელექტროენერგიის დავალიანებაზეც. „ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესების“ 38-ე მუხლის მე-2-ე პუნქტის შესაბამისად, აფხაზეთის ტერიტორიაზე ელექტროენერგიის მიწოდება ხორციელდება ენგურჰესისა და ვარდნილჰესების კასკადის ჰიდროელექტროსადგურები მიერ. იმ შემთხვევაში, თუ აფხაზეთის ტერიტორიაზე ელექტროენერგიის მიწოდება ხდება სისტემის კომერციული ოპერატორის მიერ

შესყიდული ელექტროენერგიის ხარჯზე, ენგურჰესი და ვარდნილჰესების კასკადი ვალდებულნი არიან მომდევნო საანგარიშო პერიოდებში მიაწოდონ სისტემის კომერციულ ოპერატორს ეკვივალენტური რაოდენობის ელექტროენერგია. *სისტემის კომერციული ოპერატორი უფლებამოსილია აღნიშნული ელექტროენერგია გაყიდოს მის მიერ ნაყიდი და აფხაზეთის ტერიტორიაზე მიწოდებული ელექტროენერგიის ფასად.*

ესკო აფხაზეთში მოხმარებული ელექტროენერგიის დაბრუნების შემდგომ იწყებს რეალიზაციას ანუ გაყიდვას. ამ ოპერაციით აფხაზეთში მიწოდებული ელექტროენერგიის ხარჯი აკუმულირებას ახდენს ექსპორტის ან საბალანსო ელექტროენერგიის რეალიზაციის თვითღირებულებაში, რის შემდგომაც ხდება აფხაზეთში საბალანსო ელექტროენერგიის მოხმარების ხარჯის ამოღება.

სისტემის კომერციული ოპერატორის ხარჯის დროულად ამოღებისათვის ამ შემთხვევაში გადაწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება, ესკოს, ენგურჰესსა და ვარდნილჰესებს შორის გაფორმებულ, ელექტროენერგიის დაბრუნების გრაფიკების შესრულებას, რადგან მხოლოდ ამ წესით დაბრუნებული ელექტროენერგიის გადაყიდვა იძლევა შესაბამისი თანხის ამოღების და საკრედიტო რისკების გადაზღვევის საშუალებას.

ბაზრის წესების აღნიშნული ნორმით, საბალანსო ელექტროენერგიის რეალიზაცია, რაც აფხაზეთს მიეწოდა, ენგურჰესის და ვარდნილჰესების მიერ დაბრუნების დროს (ანაზღაურების გარეშე), თავსდება შესაბამის სამართლებრივ მოთხოვნებში: ენგურჰესის და ვარდნილჰესების მიერ ვალდებულებაა, მიაწოდოს აფხაზეთს ელექტროენერგია უსასყიდლოდ და ესკო საბალანსო ელექტროენერგიის დაბრუნების დროს, აწვდის შიდა მომხმარებლებს ამ ელექტროენერგიას ბაზრის წესების მოთხოვნით, არსებული საშუალო შეწონილი ფასით.

აღნიშნული ბაზრის წესების აღნიშნული ნორმის განხორციელება, საბალანსო ელექტროენერგიის, აფხაზეთში მოხმარებისა და დაბრუნების შედეგად, არ იწვევს რაიმე სახის დამატებით ხარჯებს.

2021 წელს საბალანსო ელექტროენერგიის მიწოდება არ განხორციელებულა აფხაზეთში. ელექტროენერგიის მიწოდება მოხდა, მხოლოდ 2021 წლის 27 დეკემბერს გაფორმებული ელექტროენერგიის იმპორტის პირდაპირი ხელშეკრულების ფარგლებში, როდესაც სს “ინტერ რაო ესს“-თან გაფორმებული #02-268/2021-3 სახელშეკრულებო ფასით მიეყიდა ელექტროენერგია შპს “ენგურჰესს“, რომელმაც 2021 წლის ძირითად ვალდებულებებზე განახორციელა თანხების ჩარიცხვა, ამიტომ აფხაზეთის მიწოდების ოპერაციაზე კომპანიას 2021 წელს დამდგარი საკრედიტო რისკი არ გააჩნდა.

ფასს -9-ის მიხედვით კომპანიამ საკრედიტო ზარალი შეფასება მოახდინა ინდივიდუალურ დონეზე სადაც რისკის დონე მაღალია, ანუ ფინანსურ აქტივებზე ზარალი უკვე დამდგარია და მისი გამოთვლის გზა განსხვავდება მომავალში მოსალოდნელი ზარალის გამოთვლის გზისაგან, იგი მიკუთვნებული იქნა მე-3 სტადიის რისკის პოზიციაზე, სადაც ზარალი 100%-ის ტოლია და რომელმაც ფაქტობრივად კომპანიის მოგების მაჩვენებელი მნიშვნელოვნად შეამცირა.

საკრედიტო ზარალი, რისკის პოზიცია იქ სადაც არ არის მნიშვნელოვანი, გაუფასურება შეფასდა ჯგუფურ დონეზე.

ფასს 9-ის მიხედვით საწარმომ შეფასებების მომენტში გამოიყენა საკრედიტო ზარალის აღრიცხვის ყველა გონივრული და ღირებული დასაბუთებული ინფორმაცია წარსულ მოვლენებზე, მიმდინარე მდგომარეობაზე და შესაბამისად მომავალი ეკონომიკური მდგომარეობაზე დაყრდნობით, რომლის მიხედვით მომზადდა დასაბუთებული, არგუმენტირებული განმარტებები და შეფასებები.

წინა საანგარიშო პერიოდებში შპს “აითილები“-ის საკრედიტო რისკი, 100% დეფოლტით იქნა აღრიცხული, რომელიც მე-3 სტადიის რისკის პოზიციას მიეკუთვნებოდა. 2021 წელს შპს “აითილების“ ძირითადი დავალიანების საკრედიტო რისკის პოზიციამ მე-2 კატეგორიაში გამოინაცვლა, ვინაიდან, 2021 წლის 2 ივლისის გაფორმებული შეთანხმებით, მისი ძირითადი დავალიანების ნაწილის გასტუმრება მოხდა, შეთანხმებით გათვალისწინებული გრაფიკების მიხედვით. აქედან გამომდინარე, კომპანიამ 2021 წელს საგრძნობლად შეამცირა საკრედიტო რისკის მაჩვენებლები.

ლიკვიდურობის მართვისას ესკოს მიდგომა არის, რამდენად შესაძლებელია გადამოწმება იმისა, რომ ვალდებულებების გაჩენისას ყოველთვის ჰქონდეს დავალიანების შესაბამისი ლიკვიდურობა. ლიკვიდურობის რისკი და მისი მართვა კომპანიის მიერ აღწერილია ფინანსურ ანგარიშგებაში. ლიკვიდურობის კუთხით არსებული რისკების გავლენის შემცირებას ხელს უწყობს პარტნიორის მიერ წმინდა მოგების სახით საწარმოს განკარგულებაში დატოვებული ფინანსური სახსრები. მოგების მაჩვენებლის ფორმირება ხდება ესკოს მიერ წლის მანძილზე განხორციელებული ექსპორტის ოპერაციებიდან და ამ ოპერაციების განხორციელებაზე დამოკიდებული ესკოს მოგების მაჩვენებელი, შესაბამისად საწარმოს საბრუნავი სახსრების მოცულობა. ფულადი სახსრები მთლიანად განთავსებულია მიმდინარე ანგარიშზე ბანკში, რომელიც ამყარებს კომპანიის ლიკვიდურობას. 2021 წლის საანგარიშო პერიოდის ბოლოს ესკოს საკრედიტო რისკის მაჩვენებლები არამთუ არ გაზრდია, შეამცირა. აქედან გამომდინარე, გაზრდილია კომპანიის ფულადი ნაკადების მაჩვენებლები და შესაბამისად, გაუნაწილებელი მოგებიდან, ესკოს განკარგულებაში დატოვებული საბრუნავი საშუალებები.

სავალუტო რისკი

კომპანიას გააჩნია სავალუტო ოპერაციები, სავალუტო რისკი და მისი მართვა კომპანიის მიერ აღწერილია ფინანსურ ანგარიშგებაში.

ესკო სენსიტიური იყო სავალუტო კურსის ცვლილებების მიმართ 2014 წლამდე. აღსანიშნავია, რომ 2014 წლის ბოლოს „ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესებში“ შესულმა ცვლილებამ, რომლის მიხედვითაც ესკოს მიერ იმპორტირებულ ელექტროენერგიაზე წარმოქმნილი საკურსო სხვაობა აისახება რეალიზებული საბალანსო ელექტროენერგიის ფასში, პრაქტიკულად ნულამდე დაიყვანა სავალუტო რისკი.

სხვა ოპერაციები

საანგარიშო პერიოდის შედეგებით ესკოს არ გააჩნდა სესხები, კრედიტები და სხვა ანალოგიური სახის ვალდებულებები საფინანსო ინსტიტუტების მიმართ. არ აქვს გაცემული გარანტიები ან საგარანტიო წერილები, არ ერიცხება ავანსად გადახდილი თანხები. მნიშვნელოვანია, რომ კომპანიის აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება არსებითად არ განსხვავდება მათი საბალანსო ღირებულებისგან. ესკო თავისი საქმიანობის სპეციფიკის გათვალისწინებით არ/ვერ იღებს გადაწყვეტილებებს განსახორციელებელი სავაჭრო ოპერაციებთან დაკავშირებულ ისეთ კარდინალურ თემებზე, როგორიცაა ელექტროენერგიის და გარანტირებული სიმძლავრის შესასყიდი ან გასაყიდი ფასების განსაზღვრა, მყიდველი და გამყიდველი საწარმოების შერჩევა, ფასდათმობების განხილვა, გადასახდელების გადაკისრება ან გადავადება და ასე შემდეგ. ყველა ასეთი საკითხი რეგულირდება მოქმედი კანონდებლობის მიხედვით (გარდა ექსპორტის ოპერაციებისა), შესაბამისდ არ წარმოადგენს ესკოს მენეჯერული გადაწყვეტილების საგანს, რაც თავის მხრივ ამცირებს ასეთი გადაწყვეტილებებიდან რისკების წარმოშობის ალბათობას.

ენერგეტიკის სფეროში დაგეგმილი რეფორმების შესახებ

ენერგეტიკის სექტორში დაგეგმილი რეფორმების ხელშეწყობის ფარგლებში, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 24.12.2018 წ. N1-1/605 ცვლილებების შეტანის თაობაზე ბრძანებით დამტკიცდა “ელექტროენერგიის ბაზრის მოდელის კონცეფცია”, რომლის მიზანი არის ელექტროენერგიის ბაზრის ისეთი სტრუქტურის შექმნა, რომელიც როგორც საბითუმო, ისე საცალო ბაზრებზე, უზრუნველყოფს გამჭვირვალე და საინვესტიციო გარემოს შექმნას. ის უზრუნველყოფს ორგანიზებული ბაზრების, მათ შორის დღით ადრე, დღიური და საბალანსო ბაზრების ჩამოყალიბებას; გარდამავალ პერიოდში განსახორციელებელ ღონისძიებების განსაზღვრას;

ასევე, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 2019 წლის 28 სექტემბრის N1-1/465 ბრძანების მე-2 პუნქტის თანახმად, სს “საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემას” და სს “ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციულ ოპერატორს” დაევალებათ საწარმოს დაფუძნება 50-50% წილობრივი მონაწილეობით. აღნიშნული ბრძანებით დაფუძნდა შვილობილი კომპანია სს “საქართველოს ენერგეტიკული ბირჟა”, რომლის დაფუძნების მიზანი არის, ენერგეტიკის სექტორში მიმდინარე და დაგეგმილი რეფორმების ხელშეწყობა, დღით ადრე და შემდგომი დღიური ბაზრების ფორმირების, ბაზრის ოპერატორის ჩამოყალიბებისთვის საჭირო ღონისძიებების მომზადება და კოორდინაცია.

2019 წლის 29 ნოემბერს, აქციონერებმა, სს “საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა” და სს “ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციულმა ოპერატორმა” საერთო კრების ოქმით დაამტკიცეს, სს “საქართველოს ენერგეტიკული ბირჟის” წესდება და სამელთვალეურეო საბჭო.

სს “საქართველოს ენერგეტიკული ბირჟის”, ამოქმედების ვადა საქართველოს მთავრობის მიერ 2020 წლის 16 აპრილის #246 დადგენილებით მიღებული “ელექტროენერგეტიკული ბაზრის კონცეფციით” განისაზღვრა 2022 წლის 1 სექტემბერი.

დავით თვალაბიშვილი

გენერალური დირექტორი